

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту
Кафедра менеджменту та публічного врядування

Пояснювальна записка

до кваліфікаційної роботи

на тему: «Особливості створення мультикультурного об'єднаного хабу у Рівному як платформи для міжкультурного діалогу та розвитку креативних індустрій»

Виконала: студентка 2 курсу
групи МСЗ-21м
спеціальності 281 «Публічне
управління та врядування»
Бовгира Ілона Олександрівна
Керівник: Шинкарук А.Л.
Рецензент: Лозовська Н.М.

Рівне – 2024 року

Звіт подібності

метадані

Заголовок

Дипломна Бовгира І. (1).docx

Автор

Бовгира Ілона Олександрівна

Науковий керівник / Експерт

Бовгира Ілона Олександрівна

підрозділ

National University of Water and Environmental Engineering

Тривога

У цьому розділі ви знайдете інформацію щодо текстових спотворень. Ці спотворення в тексті можуть говорити про МОЖЛИВІ маніпуляції в тексті. Спотворення в тексті можуть мати навмисний характер, але частіше характер технічних помилок при конвертації документа та його збереженні, тому ми рекомендуємо вам підходити до аналізу цього модуля відповідально. У разі виникнення запитань, просимо звертатися до нашої служби підтримки.

Заміна букв	В	0
Інтервали	A→	0
Мікропробіли	␣	1
Білі знаки	␣	0
Парафрази (SmartMarks)	a	135

Обсяг знайдених подібностей

Коефіцієнт подібності визначає, який відсоток тексту по відношенню до загального обсягу тексту було знайдено в різних джерелах. Зверніть увагу, що високі значення коефіцієнта не автоматично означають плагіат. Звіт має аналізувати компетентна / уповноважена особа.

КП 1

КЦ

25

Довжина фрази для коефіцієнта подібності 2

17012

Кількість слів

133287

Кількість символів

Подібності за списком джерел

Нижче наведений список джерел. В цьому списку є джерела із різних баз даних. Колір тексту означає в якому джерелі він був знайдений. Ці джерела і значення Коефіцієнту Подібності не відображають прямого плагіату. Необхідно відкрити кожне джерело і проаналізувати зміст і правильність оформлення джерела.

10 найдовших фраз

Колір тексту

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	НАЗВА ТА АДРЕСА ДЖЕРЕЛА URL (НАЗВА БАЗИ)	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)	
1	https://creativeeurope.in.ua/programs/categories/1	168	0.99 %
2	https://rivnerada.gov.ua/publicservicesapi/api/file-attachment/download-file/20556/true	142	0.83 %
3	https://culture-rivne.com.ua/artists/olena-pavlova-kit-inzhyr/	135	0.79 %
4	https://rivnerada.gov.ua/publicservicesapi/api/file-attachment/download-file/20556/true	132	0.78 %
5	https://culture-rivne.com.ua/artists/ivan-sivak/	129	0.76 %
6	https://culture-rivne.com.ua/artists/olena-medvedyeva-gromadska-organizacziya-czentr-kreatyvu/	123	0.72 %

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ МУЛЬТИКУЛЬТУРНИХ ХАБІВ І ЇХ РОЛЬ У СУСПІЛЬСТВІ.....	6
1.1. Поняття мультикультурності та її значення у сучасному суспільстві.....	6
1.2. Мультикультурний хаб та його роль в публічному управлінні: визначення, структура та ключові принципи.....	9
1.3. Світовий досвід створення мультикультурних хабів: приклади успішних проєктів.....	12
РОЗДІЛ 2. СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ МІЖКУЛЬТУРНОЇ ВЗАЄМОДІЇ У РІВНОМУ.....	18
2.1. Історико-культурний контекст міста Рівного та потенціал для мультикультурної співпраці у Рівному.....	18
2.2. Стратегія розвитку культури Рівного та її стратегічні цілі як елемент публічного управління.....	21
2.3. Мультикультурний хаб, як стратегічна ціль Стратегії розвитку культури Рівного.....	27
2.4. Соціальні та економічні переваги створення мультикультурного хабу для міста: досвід інших просторів.....	30
РОЗДІЛ 3. ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ МУЛЬТИКУЛЬТУРНОГО ОБ'ЄДНАНОГО ХАБУ У РІВНОМУ.....	38
3.1. Вивчення стратегічної цілі, а саме розробки мультикультурного хабу, Стратегії розвитку культури Рівного та методів її реалізації	38
3.2. Визначення моделі управління, моделі фінансових доходів, основних напрямів діяльності хабу та просторового планування.....	51
3.3. Пошук фінансування та грантових програм для створення МОХ.....	59
ВИСНОВКИ.....	70
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	75
ДОДАТКИ.....	80

ВСТУП

Магістерське дослідження присвячене вивченню особливостей створення у Рівному мультикультурного об'єданого хабу, як однієї з платформ міжкультурного розвитку та розвитку креативних індустрій. 22 грудня 2023 року на сесії Рівненської міської ради затвердили Стратегію розвитку культури Рівненського до 2030-х років і місто активно розпочало реалізацію стратегічних цілей, які описані у документі. Однією з цих цілей є створення Мультикультурного об'єданого хабу як комунальної установи у Рівному, де буде розвиватися культурна складова міста. У Рівному є великий потенціал для розвитку міжкультурної взаємодії завдяки історичному, соціальному та культурному контексту міста. Однак, відсутність сучасного простору, який би міг об'єднати представників різних культур та забезпечити платформу для креативних ініціатив, обмежує реалізацію цього потенціалу. Рівне є динамічним містом із зростаючим культурним та творчим потенціалом, проте бракує інфраструктури для підтримки цього розвитку. Окрім того, Рівне це місто з багатою історією, проте далеко не кожен рівнянин знає історію свого міста. Таким чином вкрай необхідно аби в одному місці одночасно існували культура та історія, змогли доповнювати одне одного та продовжувати разом розвивати Рівне. Молодь, митці, стартапери та представники національних меншин потребують простору для співпраці, навчання та обміну ідеями. Окрім того мультикультурний хаб може стати точкою тяжіння для креативної економіки, сприяючи її розвитку в регіоні. Саме це зумовлює **актуальність магістерської роботи.**

Метою дослідження є виокремити єдину концепцію створення мультикультурного хабу, як однієї з стратегічних цілей Стратегії розвитку культури Рівного, який стане платформою для міжкультурного діалогу та розвитку креативних індустрій.

Для досягнення мети необхідно виконати наступні **завдання:**

- дослідити теоретичні засади таких понять як «культура», «мульти», «мультикультурний», «хаб», «культурний простір»;
- проаналізувати міжнародний досвід створення подібних мультикультурних просторів;
- дослідити історико-культурний контекст та потенціал для міжкультурної співпраці міста Рівного;
- оцінити Стратегію розвитку культури Рівного та її стратегічні цілі як елемент публічного управління;
- визначити особливості мультикультурного хабу, як стратегічної цілі Стратегії розвитку культури Рівного;
- виокремити соціальні та економічні переваги створення мультикультурного хабу для міста Рівне, на прикладі світових кейсів;
- вивчити стратегічну ціль, а саме розробки мультикультурного хабу, Стратегії розвитку культури Рівного та методи її реалізації;
- визначити модель управління, основні напрямки діяльності хабу та просторове планування;
- запропонувати джерела фінансування та грантові програми для участі в межах реалізації стратегічного напрямку Стратегії розвитку культури Рівного.

Об'єктом дослідження є створення мультикультурного хабу у Рівному як втілення стратегічної цілі Стратегії розвитку культури Рівного.

Предметом дослідження є особливості створення мультикультурного об'єднаного хабу у Рівному як платформи для міжкультурного діалогу та розвитку креативних індустрій в межах реалізації стратегічної цілі Стратегії розвитку культури Рівного.

Для досягнення мети дослідження використано низку **методів**, а саме: спостереження (безпосередня участь у стратегічних сесіях з розробки концепції мультикультурного хабу), аналіз (дослідження стратегічної цілі Стратегії розвитку культури Рівного та сформованої концепції мультикультурного хабу), порівняння (порівняння між собою діяльність схожих мультикультурних

просторів в Україні та у світі).

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що вперше в одному дослідженні представлено напрацювання стейкхолдерів культури міста стосовно концепції Мультикультурного об'єданого хабу, як стратегічної цілі Стратегії розвитку культури Рівного, а також його візуальне бачення як інноваційного простору, який поєднує функції збереження культурної спадщини, сприяння міжкультурному діалогу та розвитку креативних індустрій. В межах дослідження представлено інтегроване візуальне бачення хабу, яке включає архітектурно-дизайнерські рішення та елементи ідентичності, що підкреслюють мультикультурний характер простору. Дослідження також пропонує інноваційний підхід до використання культури як ресурсу для розвитку громади та креативної економіки, що має практичну значущість для інших міст з подібними викликами.

Теоретичне значення полягає у обґрунтуванні концептуальних підходів до створення мультикультурного об'єданого хабу, який виступає стратегічною ціллю Стратегії розвитку культури Рівного та є платформою для міжкультурного розвитку та стимулювання креативних індустрій.

Практичне значення дослідження полягає у можливості застосування його результатів для реалізації стратегічної цілі Стратегії розвитку культури Рівного - Мультикультурного об'єданого хабу (МОХ) у Рівному, а також для розробки подібних ініціатив у інших містах.

Логіка дослідження зумовила структуру роботи. Дипломна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел.

У вступі обґрунтовується актуальність дослідження, визначається мета та завдання, формулюється наукова новизна та практичне значення дослідження.

У першому розділі розглядається таке поняття як «мультикультурність» та його значення у сучасному світі. Також досліджується світовий досвід у створенні успішних мультикультурних хабів.

У другому розділі оцінюється стан та можливості культурної взаємодії у Рівному в межах стратегічних цілей Стратегії розвитку культури Рівного, а саме

розглядаються стратегічні напрямки розвитку культури в місті, зокрема МОХ, культурне різноманіття міста та соціально-економічні переваги створення мультикультурного об'єднаного хабу у Рівному на прикладі успішних кейсів вже існуючих подібних культурних просторів.

У третьому розділі визначаються особливості створення мультикультурного об'єднаного хабу у Рівному, а саме концепція МОХу, моделі та етапи втілення. В цьому розділі пропонуються окремі грантові програми у яких можна взяти участь для залучення першого фінансування у реалізацію МОХу.

У висновках обґрунтовується важливість дослідження та вказується на можливість практичного використання отриманих результатів.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ МУЛЬТИКУЛЬТУРНИХ ХАБІВ І ЇХ РОЛЬ У СУСПІЛЬСТВІ

1.1. Поняття мультикультурності та її значення у сучасному суспільстві

Сьогодні поняття «мультикультурний» є часто вживаним серед населення, проте досі немає однозначного його визначення. Тому для того аби з'ясувати в межах дослідження, що ж означає мультикультурність варто окремо вирізнити два поняття «культура» та «мульти».

Поняття «культура» має безліч трактувань. За підрахунками науковця І.М. Дзюби, існує близько сорока варіантів його визначення. Американські антропологи Альфред Кребер і Клайд Клакхон у своїй книзі, виданій у 1952 році, нарахували аж 164 різні інтерпретації цього терміну. Термін «культура» зазвичай стосується рівня розвитку духовного, а точніше — душевно-духовного стану народу чи суспільства. Він включає досягнення у таких сферах, як мова, релігія, мораль, філософія, наука, мистецтво, а також система освіти та виховання. По суті, культура є поєднанням цих різноманітних аспектів людської діяльності. Науковець С. Д. Безклубенко визначає культуру як історично визначений рівень розвитку суспільства [3], творчих сил і здібностей людини [4], виражений у типах і формах організації життя та діяльності людей, а також у створених ними матеріальних та духовних цінностях. За його твердженнями культура як «продукт», тобто як сукупність матеріальних і духовних надбань. Коли говорять про культуру, то здебільшого мають на увазі все-таки позитивні результати цілеспрямованої діяльності людей: насамперед і головним чином, предметні, речові результати (твори мистецтва, архітектурні споруди, технічні конструкції [5]. Він вважає, що культура – це не тільки зібрання творінь, це і сукупність певних реальних «живих» людських знань та вмінь, «закодованих», «зашифрованих», що перебувають у «згорнутому» вигляді, мов програми в комп'ютері, у мозку (розумі) людей; культура, далі, – це незупинний процес взаємообміну, в процесі якого живі люди збагачують вдосконалюють та поповнюють – свої знання та вміння шляхом освоєння створеного

попередниками і, в свою чергу, власною творчістю поповнюють, збагачують культурну скарбницю свого народу, в ідеалі – і людства [6].

Отже, культура — це складне і багатогранне явище, яке охоплює всі аспекти духовного, інтелектуального та матеріального життя суспільства. Це поняття має численні визначення, що залежать від контексту, дисципліни та підходу до його аналізу.

Слово «мульти» походить від латинського *multus*, що означає «багато» або «численний». У сучасному контексті цей термін використовується як префікс або самостійно, щоб позначати множинність, різноманітність або поєднання кількох елементів в одному явищі чи процесі. Префікс «мульти» - це перша частина складних слів, що означає множинність предметів або багаторазовість якихось дій, функцій [42].

У мовознавстві та загальному вжитку:

Використовується як префікс для позначення множинності або різноманітності:

- Мультикультуралізм — співіснування різних культур у межах одного суспільства.
- Мультидисциплінарність — поєднання кількох дисциплін у дослідженні чи навчанні.
- Мультимедіа — технології, які використовують кілька засобів передачі інформації (текст, аудіо, відео тощо).

У техніці та науці:

- Мультизадачність — здатність виконувати кілька завдань одночасно (наприклад, у програмуванні чи роботі комп'ютера).
- Мультимодальність — використання кількох каналів для передачі інформації (зоровий, слуховий, текстовий тощо).

Поняття «мульти» завжди пов'язане з різноманітністю, багатогранністю та інтеграцією. Воно акцентує увагу на одночасному існуванні багатьох елементів або можливостей, що взаємодіють між собою чи доповнюють одне одного.

Поняття мультикультурності є надзвичайно обширним і охоплює різноманітні аспекти. Мультикультурність може проявлятися в різних формах: від міжкультурного діалогу та взаємодії до визнання та збереження культурних ідентичностей. Нині існує чимало визначень цього поняття від різних науковців. До прикладу у словнику основних понять комунікації та вивчення культури Т. Саливаната і Дж. Хартлі поняття «мультикультуралізм» визначається як визнання та дослідження суспільств, які складаються з різних культурних груп. Це включає в себе культурні традиції та практики, що часто пов'язані з різними етнічними складовими загальної соціальної структури [24]. Отже таким чином поняття «мультикультурність» означає симбіоз різних культур та традицій в межах однієї площини, які об'єднуються навколо одного і того ж питання.

Саме поняття «мультикультурний» виникло у США в 50-60-ті роки минулого століття під час вивчення проблеми расової дискримінації, розвитку антирасистського руху та посилення боротьби за цивільні права маргіналізованих або позбавлених прав верств населення. Такий підхід до співіснування у багатокультурному суспільстві закликав до розвитку і підтримання цими групами власної культурної ідентичності та створення атмосфери поваги до їхньої культури. Це, своєю чергою, сприяло тому що створилася атмосфера поваги до їхньої культури, підтримка кожною спільнотою власної культурної ідентичності, тощо [1]. Основним в ідеї мультикультуралізму було те, що необхідно приділяти увагу расовим і культурним відмінностям, не ігнорувати їх, оскільки недостатні знання щодо етнічних, культурних расових особливостей призводить до виникнення упереджень [2].

У 1982-му році мультикультуралізм став конституційною нормою завдяки прийняттю «Канадської хартії прав і свобод», а слідом за нею спеціальних законів, покликаних «сприяти визнанню і взаємної поваги різних культур, що існують в країні, а також заохочувати їх вираження і відкриту появу в суспільстві».

Канадська модель мультикультуралізму визнає та підтримує існування різних культурних спільнот в межах однієї держави, дозволяючи їм зберігати

свою унікальну ідентичність без потреби відмовлятися від своїх традицій чи звичаїв. Ця модель передбачає «інтеграцію без асиміляції», тобто представники різних етнічних і релігійних груп можуть брати повноцінну участь у суспільному житті, зберігаючи свої культурні особливості та стиль життя. І не дивно, що багато дослідників вважають, що саме в Канаді вперше з'явилося поняття «мультикультуралізм», адже у канадських містах разом живуть представники різноманітних культурних спільнот, а в багатьох містах навіть існують окремі відповідні до кожної з національностей квартали: італійський, іспанський, китайський, тощо. Через це культурне життя у місті створене таким чином аби бути комфортним для кожної із спільнот, культурні події та фестивалі у країні навчилися поєднувати в собі різні стилі та традиції.

Канадську модель мультикультуралізму дуже лаконічно охарактеризувала С.Бенхабіб, вона позначила ситуацію культурного плюралізму Канади терміном «радикальний», або краще «мозаїчний», розуміючи під останнім наявність в межах одного політичного утворення чітко диференційованих спільнот, що зберігають свою ідентичність і межі, подібно до елементів, що складають мозаїку [43].

В сучасності поняття мультикультуралізм дещо видозмінилося та набуло інших нових значень. Це пов'язано із процесами глобалізації та цифровізації, які внесли непоправні зміни до розуміння цього поняття.

1.2. Мультикультурний хаб: визначення, структура та ключові принципи

Згідно із словником української мови та літератури термін «хаб» це загалом означає вузол якоїсь мережі. На сьогодні питання виникнення, розвитку, особливостей функціонування хабів привертає дедалі більше увагу науковців і креативної спільноти. Так, зарубіжний досвід (Нідерланди, Бельгія) діяльності інформаційних, освітніх центрів досліджує О. Гриценчук [11]. Деяким аспектам перетворення бібліотек на культурні осередки нового типу присвячені публікації Ю. Амельченко [30], О. Бояринової [31]. Дослідники О. Гуменна й Н. Чала зосередили свій науковий інтерес на вивченні світового досвіду

креативних хабів, створених при університетах, окреслили показники рівня їхньої успішності, наголосили на вагомому внеску досліджуваних хабів у появі стартапів, нових робочих місць тощо [12]. Сьогодні поняття «хаб» є популярним і широко використовуваним у багатьох сферах. Це слово має англійське походження й походить від «hubbe», що означає сукупність або жмут. У буквальному сенсі «хаб» — це центр або ступиця колеса, а в ширшому значенні — вузол будь-якої мережі. У соціокультурній сфері хаб визначається як центр активності, місце подій, платформа для зустрічей чи точка збору. Сьогодні немає остаточного визначення поняття «культурний чи креативний хаб». У Глосарії креативних індустрій пропонують таке визначення: «креативний хаб – це творчий центр, який надає простір та забезпечує умови для творчої роботи; спосіб організації роботи, в основі якого лежить динамічне поєднання різноманітних талантів, дисциплін та навичок для посилення інноваційного потенціалу певного проєкту. До основних видів таких центрів належать: коворкінги, майстерні, інкубатори, лабораторії та кластери [53]. Експерти вважають, що креативний хаб діє так само як і багатофункціональний центр або територія для активного розвитку творчого підприємництва та генерації ідей [34]. Із детального вивчення поняття мультикультурності можемо виокремити власне пояснення поняттю «мультикультурний хаб». Мультикультурний хаб - це простір або організація, створена для підтримки взаємодії між різними культурами, етнічними групами та спільнотами. Основною метою таких хабів є сприяння міжкультурному обміну, інтеграції, порозумінню та співпраці між людьми різних культурних традицій.

Розглянемо структуру мультикультурного хабу на основі прикладів подібних хабів у світі. Kulturhotellet – це мистецький та культурний хаб, який знаходиться в Гельсінгборзі, Швеція. Це приміщення для мистецьких виставок і культурних заходів, а також місце для зустрічей усіх, хто цікавиться мистецтвом і культурою. Сам хаб структуровано поділений на три зони: художні ремесла, виконавське мистецтво та образотворче мистецтво, і надає наступні послуги

залучення спільноти, нетворкінг і події, резиденції. Культурний центр надає послуги із реалізації та проведення заходів пов'язаних з мистецтвом та культурою, розробки відповідних проєктів та концепцій, реалізацією та оцінкою. Окрім того в хабі проводяться майстер-класи з графіті, ілюстрації та акварелі для центрів дозвілля та груп.

Наступним прикладом який варто розглянути це Jam Factory Art Center — Jam Factory Art Center — інституція сучасного мистецтва, яка відіграє ключову роль у відображенні та презентації сучасних процесів в українському та міжнародному мистецтві й культурі, відкриваючи можливості для публічного діалогу.

Тут знаходиться:

- театр для перформативних практик, оснащений найновішими технологічними засобами;
- виставкові зали (частина з яких функціонує в бомбосховищі);
- паркувальний майданчик із накриттям з сонячних панелей;
- сучасний чорний куб - слугує мультифункційним простором для різноманітних подій, Jam Cafe та три тераси [22].

«Нова Іскра» — новаторський креативний центр на Балканах, заснований у 2012 році з метою створення простору та досвіду для спільної роботи, навчання, інновацій та творчості людей, організацій та підприємств. Програми, розроблені «Новою Іскрою», пропонують різноманітний досвід навчання. Менторські програми, вебінари, курси, навчальні програми, креативні табори, майстер-класи, рівний-рівному обміни. Нова Іскра дає змогу командам і молодим професіоналам брати участь у формуванні світу навколо них, сподіваючись надихнути їх будувати позитивні, конструктивні та відкриті спільноти, організації та бізнеси майбутнього, які ставлять людей і планету в центрі стратегічне мислення та розвиток. Послуги, які надає хаб: коворкінг, взаємодія з громадою, консультаційні послуги, міжнародні можливості та обміни, наставництво та коучинг, наставництво та коучинг, нетворкінг та події,

семінари та тренінги, виконання проєктів, дослідження та розробки, резиденції [28].

Отже, розглянувши вище розглянуті приклади можна підсумувати, що структура мультикультурних хабів здебільшого включає в себе подібні між собою елементи, такі як культурні послуги, мистецькі простори, загальні простори для проведення різних видів заходів та подій, освітні послуги та творчі майстерні. Ключові принципи більшості цих хабів це рівність можливостей (хаби надають рівний доступ до ресурсів і послуг усім учасникам), підтримка і розвиток спільноти (хаб допомагає створити соціальні мережі підтримки та розвивати нові зв'язки між членами громади), повага до різноманіття (кожна культура має свою цінність, і хаб сприяє взаємоповазі та розумінню між культурами), тощо.

1.3. Світовий досвід створення мультикультурних хабів: приклади успішних проєктів

Розглянемо детальніше декілька світових прикладів створення мультикультурних хабів, які були згадані у попередньому підрозділі. В Україні створення подібних культурних центрів тільки набирає популярності серед громади, а закордоном такі проєкти вже давно мають широкий успіх та користуються популярністю серед культурної спільноти. Першою чергою розглянемо досвід функціонування такого хабу, як Kulturhotellet. Kulturhotellet - це культурно-мистецька агенція та фізичний простір у Гельсінгборзі. Це площа створена для проведення художніх виставок і культурних подій, а також місце зустрічі для всіх, хто цікавиться мистецтвом і культурою. Хаб поділений на три зони: художні ремесла, виконавське мистецтво та образотворче мистецтво, і надає наступні послуги: залучення спільноти, нетворкінг і події, резиденції. Культурний центр надає послуги із реалізації та проведення заходів пов'язаних з мистецтвом та культурою, розробки відповідних проєктів та концепцій, реалізацією та оцінкою. Окрім того в хабі

проводяться майстер-класи з графіті, ілюстрації та акварелі для центрів дозвілля та груп. Сам хаб розповідає про себе як про місце, де працюють над розвитком сильної мистецької та культурної сцени в північно-західній Скандинавії з мостами, які з'єднують регіон з рештою світу: «Наша рушійна сила — зробити мистецтво доступним для всіх і створити умови для співпраці творців, компаній і організацій, обміну знаннями та розвитку мереж. Завдяки Kulturhotellet творцям відкривається можливість працювати в професійному контексті, а мешканцям — брати участь у формуванні середовища, в якому вони живуть» [25].

Наступним прикладом який варто розглянути це Jam Factory Art Center. Jam Factory Art Center — інституція сучасного мистецтва, яка відіграє ключову роль у відображенні та презентації сучасних процесів в українському та міжнародному мистецтві й культурі, відкриваючи можливості для публічного діалогу.

Тут знаходиться:

- театр для перформативних практик, оснащений найновішими технологічними засобами;
- виставкові зали (частина з яких функціонує в бомбосховищі);
- паркувальний майданчик із накриттям з сонячних панелей;
- сучасний чорний куб - слугує мультифункційним простором для різноманітних подій, Jam Cafe та три тераси [27].

«Нова Іскра» — новаторський креативний центр на Балканах, заснований у 2012 році з метою створення простору та досвіду для спільної роботи, навчання, інновацій та творчості людей, організацій та підприємств. Програми, розроблені «Новою Іскрою», пропонують різноманітний досвід навчання. Менторські програми, вебінари, курси, навчальні програми, креативні табори, майстер-класи, рівний-рівному обміни. Нова Іскра дає змогу командам і молодим професіоналам брати участь у формуванні світу навколо них, сподіваючись надихнути їх будувати позитивні, конструктивні та відкриті спільноти, організації та бізнеси майбутнього, які ставлять людей і планету в

центрі стратегічне мислення та розвиток. Послуги, які надає хаб: коворкінг, взаємодія з громадою, консультаційні послуги, міжнародні можливості та обміни, наставництво та коучинг, наставництво та коучинг, нетворкінг та події, семінари та тренінги, виконання проектів, дослідження та розробки, резиденції [29].

Отже, розглянувши вище розглянуті приклади можна підсумувати, що структура мультикультурних хабів здебільшого включає в себе подібні між собою елементи, такі як культурні послуги, мистецькі простори, загальні простори для проведення різних видів заходів та подій, освітні послуги та творчі майстерні. Ключові принципи більшості цих хабів це рівність можливостей (хаби надають рівний доступ до ресурсів і послуг усім учасникам), підтримка і розвиток спільноти (хаб допомагає створити соціальні мережі підтримки та розвивати нові зв'язки між членами громади), повага до різноманіття (кожна культура має свою цінність, і хаб сприяє взаємоповазі та розумінню між культурами), тощо.

У Відні створено численні мультикультурні центри, такі як «Interkulturelles Zentrum», який працює як платформа для міжкультурного діалогу та співпраці. Цей хаб активно організовує культурні заходи, фестивалі та освітні програми для людей різних національностей, сприяючи їхній інтеграції в австрійське суспільство. Основною метою є підтримка мігрантів, їх адаптація та збереження культурного різноманіття. Цей центр також забезпечує можливості для спільних проектів між мігрантами та місцевими громадами, що допомагає створювати гармонійну атмосферу для всіх учасників. У 2012 році місцева рада Гейдельберга дала стартовий сигнал для створення «Interkulturelles Zentrum». Протягом двох з половиною років фази заснування близько 100 людей з різних груп населення, а також представники багатьох установ Гейдельберга взяли участь у концепції центру. У той час центр називався «Міжкультурний центр у формуванні», або скорочено IZIG. На координаційних та мережевих зустрічах обговорювалося та вирішувалося багато відкритих питань, також за допомогою експерта з питань права. Нарешті восени 2014 року місцева рада

Гейдельберга завершила відкритий етап запуску. Відтак, Міжкультурний центр тепер знаходиться під шефською підтримкою міста [19].

«Centre for Multicultural Youth» в Мельбурні (Австралія) є прикладом успішної підтримки молодих людей з різним культурним бекграундом. «Centre for Multicultural Youth» надає освітні та консультаційні послуги, допомагає в розвитку навичок і працевлаштуванні. Важливим аспектом діяльності цього хабу є інтеграція молоді через спільні проекти, такі як культурні фестивалі, спортивні заходи та волонтерські програми, що сприяє зміцненню взаєморозуміння між різними етнічними групами. Хаб активно працює з культурною сферою вже понад 35 років. Команда СМУ співпрацює з експертами, моделює майбутнє та досягає реальних результатів. СМУ займається формуванням систем, а також створенням відповідного ставлення та поведінки, які створюють суспільство, на яке ми всі заслуговуємо. Метою організації є створення суспільства, в якому мультикультурна молодь живе життям, де вони можуть повністю розкрити свій потенціал. Цінності організації:

- Повага до прав людини є важливою для справедливого та рівного суспільства.
- Кожен повинен мати можливість відчувати свою причетність і повну участь.
- Різноманітність є наріжним каменем успіху Австралії.

Стратегічний план на 2023-2027 рр. окреслює чотири стратегічні цілі, які лежать в основі всієї роботи команди:

- МОЯ Спільнота: молоді люди пов'язані між собою, належать і роблять свій внесок у свої сім'ї та громаду.
- МОЯ Мандрівка: молоді люди мають можливість отримати доступ до можливостей і активно формувати власне майбутнє.
- МІЙ ГОЛОС: Молодих людей розуміють, точно представляють і впливають.
- МУ СМУ: СМУ є сильним партнером і визнаним лідером у роботі з різними молодими людьми [55].

«Rich Mix» у Лондоні (Велика Британія) - це один із найвідоміших мультикультурних центрів у Лондоні, що працює як платформа для креативних ініціатив. «Rich Mix» пропонує широкий спектр культурних подій — від музичних концертів до художніх виставок і театральних постановок. Центр активно підтримує художників і митців з різних країн, допомагаючи їм реалізувати свої проєкти в міжкультурному середовищі. Таким чином, цей хаб виступає не лише місцем для творчості, але й сприяє соціальній інтеграції через мистецтво. Культурний простір відкритий з 2006 року, ми є благодійною організацією, яка об'єднує найавантюристичнішу та різноманітну аудиторію міста до життєво важливої, захоплюючої та амбітної програми сучасної культури.

Цінності організації:

- Відкриті, щедрі, доступні та привітні.
- За рівність і різноманітність і прагнуть представляти, відображати та поважати різні голоси та точки зору.
- Співпрацюють з художниками, компаніями, спільнотами як на місцевому, так і на міжнародному рівнях.
- Підтримують амбітних митців та ідеї, вірячи в те, що мистецтво та культура мають силу об'єднувати людей.
- Вітають всі форми творчості, і також є творчою силою.

Rich Mix пропонує широкий спектр заходів, включаючи живу музику, театр, танці, кінопокази, виставки візуального мистецтва, лекції та воркшопи. Програми спрямовані на представлення як місцевих, так і міжнародних талантів, а також на підтримку інновацій у мистецтві та культурі. Центр активно працює з громадами, молоддю, сім'ями та школами, організовуючи безкоштовні креативні сесії, освітні програми та заходи. Rich Mix також підтримує боротьбу з дискримінацією та сприяє рівності через мистецтво і культурні ініціативи [56].

Отже, як ми бачимо у світі існує чимало культурних просторів, які які слугують платформами для творчості, навчання, обміну ідеями та соціальної інтеграції. Ці простори підтримують розвиток місцевих спільнот, сприяють

збереженню культурної спадщини і відкривають нові можливості для міжкультурного діалогу. культурні простори є потужними інструментами для зміцнення спільнот, популяризації культури та креативного розвитку у глобалізованому світі. Вони стають місцями, де мистецтво зустрічається із соціальними ініціативами, перетворюючи ідеї у реальні зміни.

РОЗДІЛ 2. СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ МІЖКУЛЬТУРНОЇ ВЗАЄМОДІЇ У РІВНОМУ

2.1. Історико-культурний контекст міста Рівного

Місто Рівне має багату історію та історично-культурну складову, яка охоплює всі її роки становлення. Варто звернути уваги на створення та діяльність культурних об'єктів нашого міста саме у міжвоєнний період адже саме в цей період Рівне почало активно розвиватися як культурний центр. У міжвоєнні роки місто належало до Польщі, що суттєво вплинуло на культурне життя. У цей час у Рівному з'являються численні архітектурні пам'ятки, громадські простори та культурні установи, які зберігають свою цінність і до сьогодні.

Одним із таких культурних просторів стало товариство «Просвіта». Рівненська «Просвіта», що згідно зі статутом охоплювала всі сфери культурного, просвітянського життя, шкільну й позашкільну освіту, зростала чисельно та на кінець 1918 р. нараховувала близько 100 членів. Було закуплено близько 1000 книжок, що започаткувало утворення бібліотеки товариства [18, с. 30]. Організаційною ланкою просвітянського руху були філії та читальні товариства. На кінець 1928 р. у повітах Рівненщини нараховувалося 104 філії «Просвіти», вони об'єднували 1044 члени [7, с. 5]. Головною формою діяльності читальні були сходи, які відбувалися переважно в суботу й неділю. Надавали систематичну допомогу філіям і контролювали їхню діяльність ради повітових «Просвіт», створивши для цього спеціальну посаду інструктора. При філіях Рівненської «Просвіти» організовувалися хори [9, арк. 120], проводилися аматорські вистави [13, арк. 464], стараннями товариства відбувалися богослужіння на пошану Т. Шевченка, організовувалися урочисті процесії вулицями Рівного [14, арк. 9]. У місті засновано Народний дім та початкову народну школу при ньому. У цьому приміщенні розміщувалася бібліотека, зали для гурткових занять. Товариство опікувалося створенням і розширенням інших

українських організацій, зокрема сприяло розбудові юнацького товариства «Пласт» [10, с. 44]. Гордістю товариства була просвітянська бібліотека, що на час свого закриття нараховувала 9772 книжки на суму 7560 злотих [8, с. 9]. Тут переважали твори українських письменників, істориків, зокрема Т. Шевченка, Лесі Українки, Панаса Мирного, М. Коцюбинського, М. Костомарова, М. Шашкевича, Д. Дорошенка, І. Крип'якевича, І. Огієнка та ін. [15, арк.159–160]. Рівненська Просвіта відігравала важливу роль у формуванні не лише проукраїнської культури серед населення, але й зміцненню проукраїнської позиції серед населення загалом. 30 квітня 1929 р. відбулися ліквідаційні збори товариства. Закриття Рівненської «Просвіти» стало відправною точкою загального наступу польської влади на просвітницький рух, що призвело до ліквідації всіх повітових організацій товариства. Після ліквідації «Просвіти» культурно-освітній простір почали заповнювати нові організації, підтримані українськими політичними емігрантами, що об'єдналися навколо редакції газети «Українська нива». Ці проурядові об'єднання, налаштовані на співпрацю з владою, не мали такого широкого відгуку серед населення, як їхні попередники.

Як ми можемо побачити роль рівненського товариства «Просвіта» яскраво відзначилася у культурному секторі тогочасного міста, адже саме завдяки товариству відкривалося безліч культурних осередків, де мешканці могли реалізовувати себе у будь-якому культурному виді діяльності від бібліотек до участі у театральних постановках та оркестрах. І щонайголовніше ця реалізація відбувалася саме українською мовою.

Оскільки вже було згадано про театральне мистецтво Рівненщини, розглянемо детальніше цю діяльність саме у міжвоєнний період в межах роботи товариства «Просвіта». Театрально-аматорська діяльність стала однією з найбільш поширених та важливих сфер діяльності «Просвіти». Це зумовлювалося тим, що театральне мистецтво було найбільш доступним і популярним засобом національно-громадського та морального виховання, сприяло поліпшенню матеріального становища просвітянських осередків [41].

Драматичні гуртки були єдиним джерелом фінансування: саме за кошти, отримані від вистав, забезпечували діяльність бібліотек, читалень, організовували концерти та створювали хорові гуртки. З 1924 по 1928 роки аматорські театральні гуртки в області значно активізувалися, і їхня кількість постійно зростала. Для керівництва гуртками при філіях товариства запрошували найкращих представників сільської та міської інтелігенції, серед яких було багато обдарованих акторів і режисерів без професійної освіти. Вхід на перегляд вистав був платний, а отримані кошти передавали товариству «Просвіта», яка передплачувала періодичну літературу для хат-читалень, надавала допомогу бідним сім'ям та дитячим притулком. Усі тексти п'єс і творів, які залучалися до репертуару, ...проходили сувору цензуру польської влади....Театральні колективи орієнтувались на драматургію корифеїв українського театру, однак, як зауважує І.Жилінський, «...цензура не дозволяла ставити вистави українською мовою. Але коли вирішували дати згоду, то примушували ще щось грати польською...» [16; 29]. Географічне розташування м. Рівне дозволило йому стати головним торгівельним центром Волинського воєводства. У 1930 р. тут започатковано щорічний ярмарок «Targi Wolynski» (Волинські Торги), на яких демонструвалася чимала культурна програма. Торги завжди відкривав воєвода, а далі «на імпровізованій сцені одягнені в яскраве національне вбрання аматори-артисти виконували обжинкових пісень, водили хороводи й танці. Урочисто проходило і закриття свята. Під час ярмаркування влаштовувалися концерти, вистави, вечори відпочинку, веселі забави» [17; 135].

До основних недоліків організації театральної справи на Рівненщині можна віднести кілька важливих аспектів. По-перше, в області ніколи не було свого професійного театру, здатного підвищити культурно-освітній рівень населення. По-друге, професійні театри, які приїжджали на гастролі, здебільшого прагнули отримати матеріальну вигоду, а не сприяти розвитку української театральної культури чи збереженню рідної мови. По-третє, театр Лейби Зафрана, замість підтримки культурного життя, поступово став переважно кінотеатром. Однак, незважаючи на тиск польської влади,

товариство «Просвіта» залишалося важливим осередком культурного життя, збереження української мови, популяризації кращих творів української класики та зміцнення національної самосвідомості серед населення.

Отже, як ми бачимо навіть в міжвоєнний період культура у Рівному розвивалася, а культурні товариства організовувалися та активно існували. Товариство «Просвіта», яке діяло у Рівному та багатьох інших регіонах України, можна вважати історичним прототипом сучасних культурних центрів, таких як МОХ. Основна місія «Просвіти» — підтримка освітнього, культурного й національного розвитку — перегукується з ідеєю МОХу, який також спрямований на згуртування громади через культуру, творчість та інновації. Таким чином, МОХ має шанс стати сучасним аналогом «Просвіти», враховуючи виклики та можливості XXI століття, зберігаючи водночас дух спільності, просвіти й культурного збагачення

2.2. Культурне різноманіття Рівного: потенціал для мультикультурної співпраці

22 грудня 2023 року на сесії Рівненської міської ради депутати офіційно затвердили документ «Стратегія розвитку культури Рівного до 2030-х років». 24 підтримали, 3 - утрималися, 4 - не голосували, 0- проти. Стратегія культури Рівного до 2030-х років полягає у визначенні візійних напрямків, стратегічних цілей та завдань, важливих проєктів та індикаторів досягнення, які сприятимуть забезпеченню оптимально сприятливих та ефективних умов для духовного, естетичного, соціального розвитку кожної людини зокрема і громади в цілому. Проєкт було реалізовано за фінансової підтримки Європейського Союзу в рамках програми #EU4Culture. Власне стратегія виконує функцію меню ідей можливих проєктів та ініціатив для середовища культурних менеджерів Рівного. Відповідно для того аби дієвці культури Рівного могли працювати в межах впровадження

стратегії було визначено візію культури Рівного, стратегічні напрямки та наступні кроки.

Візією стратегії є наступні п'ять складових: жива спадщина, проактивний культурний патріотизм, цілодобові культурні гачки, локації та динамічна спроможність. Це ті п'ять елементів в межах, який можуть реалізовувати свої проєкти культурні дієвці міста. Окрім того, виокремлено три стратегічні напрямки це мультикультурний об'єднаний хаб, тривимірна реновація локацій та рівнезнавство. Над одним з цих стратегічних напрямків у 2023 році культурні дієвці міста розпочали активну роботу, а саме над створенням у Рівному МОХу - мультикультурного об'єднаного хабу. Розглянемо детальніше стратегічну ціль Стратегії розвитку культури Рівного, а саме - МОХу. Основною ціллю у 2027 році розпочати реконструкцію фізичного простору для МОХ. [Додаток А]

Під час останнього року було розпочато активну роботу над реалізацією стратегічної цілі Стратегії розвитку культури Рівного, а саме МОХу. Перш за все було обрано концепцію МОХ, етапи впровадження, фінансові моделі витрат та доходів, а також було обрано команду МОХ, яка здебільшого складатиметься із дієвців культури нашого міста.

Культурне різноманіття міста Рівного має значний потенціал для розвитку мультикультурної співпраці, що може сприяти економічному та соціальному розвитку міста.

Наше місто має велику кількість митців, громадських організацій, творчих об'єднань і активних спільнот, що є значним ресурсом для розвитку мультикультурного середовища та соціальної співпраці. Художники, музиканти, актори, письменники можуть об'єднатися для реалізації спільних проєктів, що сприятимуть збереженню культурної спадщини та популяризації національних традицій.

До прикладу у Рівному мешкають такі відомі художники та митці, як Інна Харчук, Олександра Корчевська, Олена Павлова, Олексій Огонь, тощо. Інна Харчук є відомою українською художницею з Рівного, яка представляє Україну на світовій арені. Її роботи презентуються на виставках в Польщі, Грузії, Швейцарії, Америці, Канаді, на Кіпрі, в Австрії, тощо. Фрагмент роботи Інни «Оглядини» використав український бренд «Overall», який шиє одяг з принтами найвідоміших картин українських художників. А нещодавно роботу Інни Харчук достойно оцінила режисерка фільму «Земля блакитна, ніби апельсин» Ірина Цілик. Зауважимо, що документальна стрічка стала першим українським фільмом, який здобув нагороду за режисерську роботу на найбільшому фестивалі незалежного кіно США «Санденс». Роботи мисткині не рідко можна зустріти на світовій арені. Деякі з виставок в яких художниця брала участь: 2023 – «horizons», MÜZAYEDE VE SANAT EVİ ÖZEL SALON, weandworld, Анкара, Туреччина, 2023 – «ти як», Ukrainian house, Київ, Україна; 2023 – «Heritage», Centrum Spotkania Kultur, Люблін, Польща; 2023 – «Heritage», Baia gallery, Тбілісі, Грузія; 2023 – «orizzonti», Asilio Ciani, Лугано, Швейцарія [36].

Олександра Корчевська-Цехош – графічна та діджитал дизайнерка, арт-директорка та дизайн-інфлюенсер із Рівного, Україна. Автор курсу Історія українського дизайну – першого аналогічного в світі. У 2023 році Олександра стала стипендіаткою Adobe Creative Residency Community Fund. Олександра активно співпрацює зі світовими компаніями та організаціями. Вона займається

розробкою стратегій для розвитку місцевих дизайнерських спільнот і інновацій для майбутнього творчих професій у Східній Європі. Вона співпрацює з такими великими організаціями, як UNICEF, USAID, ПРООН та інші. Керувала дизайн-відділом медіа-стартапу під NDA. У TOP-100 Ukrainian Creativity and Craft Ranking посіла 60 місце серед всіх українських дизайн-студій та дизайнерів (2019). Має досвід співпраці у двох американських стартапах (Сан-Франциско та Нью-Йорк), з європейськими і американськими замовниками, з Нацбанком України, розробляла візуальний стиль та брендбук «Рівненщини туристичної», основи брендингу НУВГП. У якості волонтерської роботи допомагає Римсько-Католицькій Церкві в Україні у створенні візуалу для її потреб [44].

Олександра Промська – рівненська художниця, ілюстраторка. Займається книжковою та журнальною ілюстрацією, створює листівки, постери, працює над власними анімаційними проєктами. Малювала ілюстрації до книжок ВЦ «Академія», видавництва «Видавництво», журналу «Рапоґама», для культурних і волонтерських проєктів. Працює над власними проєктами, в т.ч. присвяченими історії Рівного. Олександра Промська займається книжковою, журнальною та рекламною ілюстрацією, авторською анімацією. Є учасницею персональних та групових виставок. Переможниця конкурсу ілюстрацій «Не жіноча справа» (2016), міжнародного ілюстраторського конкурсу «Правда і брехня» від України – учасниця резиденції «The Comic Continent» (Німеччина) (2017), конкурсу відеопоезії Cyslor (2017), міжнародного конкурсу плакатів Бієнале Довіри (2018) [45].

Олена Павлова – письменниця, художниця, журналістка, менеджерка культурних проєктів. Найвідоміший авторський проєкт мисткині — Кіт Інжир. Це відомий український комікс-персонаж, лідер думок з понад 50 тисяч фоловерів. Раніше Олена очолювала відділ культури журналу «Країна», була шеф-редакторкою сайту Osvitoria.Media. Нині займається власними культурними проєктами, а також активно долучається до реалізації інших. До прикладу вона є однією з героїнь освітньої настільної гри «Критикотики» з

розвитку критичного мислення. Також Олена є експерткою Українського інституту книги у програмі поповнення фондів публічних бібліотек та кураторкою читацького поетичного клубу «Клепсида» у «Дзизі» у Львові, де щомісяця читають та обговорюють вірші українських класиків. У проєкті «Гра слів» пані Олена організовує креативні поетичні читання, як-от благодійний вечір «Фемінітив Party» на підтримку жінок у звільнених з-під окупації територій. Першу поетичну збірку «Шкіра міст» презентувала у Києві за два тижні до повномасштабної війни. Це далеко не всі досягнення мисткині щодня вона натхненно працює для своєї кількатисячної аудиторії задля розвитку не лише культури, але й рівня освіти в Україні [47].

Окрім художників та дизайнерів наше місто багате на музикантів, танцюристів, фотографів, театралів, письменників, тощо. До прикладу Максим Кідрук – український письменник, популяризатор науки та співзасновник видавництва нонфікшену та наукової фантастики «Бородатий Тамарин». Автор проєкту «Теорія неймовірності» на Українському Радіо. Письменник здійснив масштабний презентаційний тур із романом «Не озирайся і мовчи», який охопив 100 міст України, було проведено майже 140 презентацій. Книга стала лонгселером, загальний наклад якого сягнув близько 60 тис. примірників. Протягом 2023 року Макс Кідрук здійснив два благодійних тури — Україною та містами Польщі, Німеччини, Австрії, Бельгії та Люксембургу. Прибуток із проданих книг та мерчу передав Волонтерському штабу «Ангар» для закупівлі дронів для Сил Оборони. Загальна сума — 1 349 000 грн. [38]. Олена Медведєва — дитяча письменниця з Рівного, журналістка. Член Національної спілки письменників України та Національної спілки журналістів України, лауреат літературних премій ім. Михайла Дубова та Уласа Самчука. Встановила Національний рекорд України – вишила вручну найбільшу книгу-фоліант – Євангеліє від св. Матвія. У 2021 році встановила другий Національний та світовий рекорди в номінації «Мистецтво» з вишиваними артбуками. Олена Медведєва є ініціаторкою створення авторського видавництва книг ручної роботи «Креативна книга». Саме їй належить ідея щодо започаткування

мистецького книготворення, індивідуального виготовлення недрукованих, зокрема вишитих, книг. На сьогодні колекція «Креативних книг» налічує понад тридцять видань, які не мають аналогів в Україні та світі. Серед них ексклюзивний, вишитий без скорочення, «Кобзар» Тараса Шевченка 1840 року, вишита книга-фоліант Івана Франка «Народна пісня», до якої увійшла патріотична та пісенна лірика великого Каменяра, гаптована книга 72-ох поезій Ліни Костенко «Я поцілую мальву у щок», вишивані вручну без скорочення «Лісова пісня» Лесі Українки та чотири Євангелія українською мовою [45].

Іван Сівак – багаторазовий чемпіон світу та Європи, заслужений майстер спорту міжнародного класу зі спортивних танців на колісних кріслах. Іван Сівак є спортсменом-інструктором зі спортивних танців на кріслах колісних з 2006-го року. Багаторазовий чемпіон Світу та Європи. У 2021 році на Кубку світу зі спортивних танців на візках Іван Сівак виборов три золоті медалі. На змаганнях в італійській Генуї він став кращим у вільному стилі серед чоловіків, в одиночному заліку та у парі з киянкою Оленою Данкевич, з якою представив власну латиноамериканську програму. Іван має в доробку не лише безліч особистих нагород, а і допомагає людям зі схожими травмами адаптуватися до життя та проводить мотиваційні зустрічі з українськими військовими, які отримали поранення внаслідок бойових дій. Переживши особисту втрату, спортсмен заохочує інших знаходити в собі сили продовжувати жити повноцінно [35].

LEAP (Leadership Engagement Activism Program) — це неприбуткова молодіжна платформа, заснована за сприяння РОЧБО «Серце дітям України» 2021 року та базована у Рівному. Команда молодіжної платформи активно працює над реалізацією культурних проєктів і щодня робить вагомий внесок в культурну сферу міста. Команда організувала 3-денний проєкт-табір для підлітком 14-19 років «UNITE CAMP», який діє вже 3 роки поспіль, з метою розвитку громадського активізму шляхом ознайомлення з проблемами міста та пошуку їх рішень. Створила проєкт «CREATE SELF» – захід який посприяв розвитку особистісного потенціалу через навички комунікації та лідерства).

Платформа успішно втілила більше ніж 45 проєктів, спрямованих на розвиток та підтримку молоді. Деякі з проєктів зібрали вражаючу аудиторію, налічуючи понад 200 учасників [40].

«Веснянка» – не просто гурт, це творча лабораторія, яка займається експедиційно-пошуковою, дослідницькою, видавничою, виконавською діяльністю та реконструкцією поліського автентичного співу і гри на традиційних музичних інструментах. Основною метою та завданням гурту є : успадкування дітьми й молоддю традиційних звичаїв, обрядів, музичного фольклору та традиційної манери виконання регіону Рівненського Полісся.

У репертуарі гурту «Веснянка»: обрядові, побутові, позакалендарні твори, побутові танці та інструментальна музика Рівненщини. Учасники колективу відтворюють самобутню манеру співу та опановують прийомами виконання на традиційних народних музичних інструментах. Сценічним вбранням для колективу служать народні костюми початку-середини ХХ століття, зібрані у фольклорних експедиціях на Рівненському Поліссі.

Веснянка – лауреат, переможець та володар гран-прі численних Всеукраїнських та міжнародних фольклорних свят, фестивалів і конкурсів [54].

Громадська організація «Town Image Studio» займається реалізацією проєктів в сфері культури та медіа для розвитку туристичної галузі та збереження культурної спадщини. Команда організації реалізувала більше 20 культурних проєктів, серед яких документальний фільм «Острог: в тіні історії», «Інклюзивна виставка архітектурної спадщини Волині», «Анімаційна історія князів Острозьких» та інші. У 2023 році започаткували Центр креативних індустрій як відкритий простір для навчання та проведення культурно-мистецьких подій. Організація надає послуги зі створення відеографії, аерозйомки, графічного та анімаційного дизайну, оцифрування об'єктів, 3Д реконструкції та 3Д друку, зйомки панорам 360 та віртуальних турів. Town Image Studio працюють не лише для рівнян, а для мешканців всіх регіонів України та інших країн, яке має запит на цікавий контент про українську історію та культуру, представників органів державного самоврядування,

організацій громадянського суспільства, туристів, що відвідують малі туристичні міста, в першу чергу Рівненської області (в тому числі люди з інвалідністю), які мають запит на вивчення історії та культури України та хочуть отримати інноваційні культурні послуги та продукти, тощо [33].

І це лише деякі митці Рівного, яких є набагато більше і кожен з них щодня робить великий внесок у розвиток міста. Завдяки їхній кооперації місто отримало б потужний мультикультурний продукт, який зміг би покращити не лише культурну складову міста, але й економічну, адже внаслідок цього значно би виріс туристичний попит.

Місцеві митці можуть співпрацювати, організовуючи мультикультурні фестивалі, виставки народного мистецтва, ярмарки ремесел. Такі заходи дають можливість різним громадам показати свою культуру через творчість. Можливе спільне проведення майстер-класів із традиційних мистецтв, таких як розпис, вишивка, виготовлення народних інструментів чи танцювальних постановок, дозволяє об'єднати громади й залучити до процесу обміну культурою і діалогом. Міські громадські організації можуть створювати платформи для діалогу та співпраці між етнічними спільнотами, організовувати дискусійні клуби, культурні вечори, читання літератури, які будуть сприяти взаєморозумінню і зменшенню стереотипів. Через мистецькі гуртки, театральні студії, літературні вечори та концерти можна залучити молодь різних культурних груп до співпраці. Це допоможе молоді з різних культур краще зрозуміти одне одного й працювати над спільними ініціативами, тощо.

Для того аби була змога реалізовувати подібні культурні ініціативи потрібна фізична платформа, яка підійде для такої реалізації. Нею і може стати майбутній мультикультурний хаб - місце де проводитимуться різноманітні івенти, яку художні, так і музичні, танцювальні, театральні, тощо. Це буде центр, де представники різних культур могли б взаємодіяти, ділитися досвідом, проводити виставки, концерти та інші події, стане осередком культурного життя міста і додатковим ресурсом для розвитку туризму.

Завдяки активності місцевих митців та громадських організацій наше місто може стати справжнім центром культурної співпраці, місцем, де цінують і підтримують різноманіття, створюють нові можливості для розвитку мистецтва і культури та зміцнюють соціальні зв'язки.

2.3. Культурні ініціативи та креативні індустрії у Рівному: аналіз поточного стану

Культурні ініціативи та креативні індустрії у Рівному активно розвиваються, залучаючи митців, громадські організації, представників різних культурних напрямів та молодіжні спільноти. Важливу роль відіграє прагнення громади зберегти та примножити культурну спадщину, а також інтеграція сучасних форматів творчої діяльності, які відповідають інтересам нових поколінь. Проте для більшого успіху цього сектору необхідно оцінити поточний стан та визначити перспективи подальшого розвитку.

Сьогодні у Рівненській громаді існує низка креативних центрів, які здійснюють послуги, які тим чи іншим чином подібні до послуг майбутнього мультикультурного хабу, зокрема: Майстерня міста Рівне, Простір інтеграції, Гончаренко Центр, Вулична майстерня міста Рівне. Всі ці площини активно взаємодіють із громадськими організаціями та різноманітними суспільними проєктами міста, які роблять ці простори відкритими для кожного. Щоправда здебільшого вони орієнтовані на проведення різноманітних видів зустрічей та семінарів та недостатньо інтегровані для проведення культурних, а насамперед мультикультурних послуг. Розглянемо кожен із цих центрів детальніше.

Вулична Майстерня міста Рівне - це проєкт створений завдяки підтримці Українського культурного фонду, який став і є унікальним магнітом та майданчиком реалізації творення нових трендів та сенсів у нашому місцевому урбаністичному просторі. Всі заходи спрямовані на популяризацію, вивчення, планування і творення міста Рівне спільно громадою та місцевою владою. Створення подібних хабів по місту та області стане корисними для міської

комунікації та загального розуміння пріоритетних напрямів розвитку громади [32]. У межах проєкту було створено креативний хаб у парку Молоді (Лебединка) - новий публічний інклюзивний міський майданчик де облаштовано статичну сцену з освітленням, пандусом та місцями для сидіння 50 осіб, мощенням навколо тощо. Цей простір стане місцем для презентації та генерації нових ідей та проєктів, що сприятимуть і надалі розвитку міста Рівне, обговорення важливих питань містотворення, культурно-мистецького життя рівнян та для популяризації громадських ініціатив. «Майстерня міста Рівне» – це унікальний проєкт у Рівному, спрямований на створення простору для діалогу між громадою, місцевою владою та експертами з питань міського розвитку, культури, екології та інших важливих аспектів життя міста. Така ініціатива виникла як частина більш широкої європейської концепції «Майстерні міста», яку реалізують у різних містах для активізації громади та підтримки розвитку міського середовища. Сьогодні це одна з небагатьох площин у місті, яка стала мультикультурною та у відкритому доступі для кожного як культурного діяча, так і жителя міста. Тут молодь влаштовує заходи, музичні виступи, діджей-паради, танцювальні шоу, театральні постановки, тощо. Щоправда найбільш активною ця ділянка є саме літом, адже знаходиться на відкритій території, а значить повністю залежна від погодних умов.

Простір Інтеграції - безбар'єрний хаб комплексної цільової підтримки для вимушено переміщених осіб (ВПО) на Рівненщині. Рівне стало першим місцем в Україні, де для вимушено переміщених осіб створили спеціальний центр комплексної допомоги ВПО. Простір Інтеграції надає різнопланову цільову допомогу: інформаційна підтримка, консультації, направлення до профільних служб, гуманітарна допомога тощо. На місці працюють представники ГУ Національної соціальної сервісної служби, у яких можна отримати консультацію або направлення до місць компактного проживання чи громадських організацій, які надають іншу допомогу. Крім того, тут можна отримати направлення на безоплатні послуги юристів, медичну та психологічну допомогу, зокрема індивідуальні та групові заняття з психологом, тренінги

особистого зростання тощо. Простір Інтеграції тісно співпрацює з громадськими організаціями, благодійними фондами, волонтерськими ініціативами, сприяє розбудові та спроможності локальних організацій у Рівненській області, що працюють у напрямку гуманітарного реагування. На території Простору відкрито також коворкінг та конференц-зали для проведення заходів [50]. В мультикультурному сегменті важливим є саме останній момент - конференц-зали створені для проведення різноманітних заходів, в тому числі і культурних. Цей простір є відкритим для проведення в ньому мультикультурних тренінгів, семінарів, конференцій, панельних столів, тощо. Щоправда тут можна реалізувати досить вузький спектр мультикультурних послуг, адже простір не орієнтований для проведення концертних заходів, виставок, постановок, тощо.

Гончаренко Центр у Рівному є частиною всеукраїнської мережі освітньо-культурних центрів, заснованих з метою надання безкоштовних освітніх можливостей для дітей та дорослих. Мета Центру — зробити навчання доступним для всіх, сприяти інтеграції громади через знання і розвиток, а також підтримувати ініціативи, спрямовані на вирішення соціальних викликів. У Рівному Центр активно працює, організовуючи курси англійської мови, тренінги з медіаграмотності, лекції, майстер-класи та різноманітні культурні заходи. Станом на сьогодні Гончаренко центр пропонує наступні послуги: Англійська для дітей та дорослих, Творчий курс «Пластилінові історії», Курс із теорії ПДР, Курс підготовки до НТМ, Говоримо українською з Тетяною Кравчук, Підготовка дітей до школи, Олійна пастель для дітей, Нитка єдності. Тож ми бачимо що на даний момент центр зосереджений у наданні здебільшого освітніх послуг, як для дітей так і для дорослих. Проте цей простір відкритий до співпраці і активно відкриває свої двері для проведення тут різноманітних культурних заходів. Але знову ж тут, так само як і в Просторі Інтеграції, є можливість проведення вузького спектру культурних заходів, які стосуються здебільшого освітнього рівня просто в сфері культури.

Отже, як ми бачимо сьогодні у Рівному існує достатньо освітніх просторів, які теоретично можуть задовільнити малу частину майбутніх потреб

МОХу. Проте сьогодні немає одного місця, де можна проводити виставки, семінари, конференції, театральні постановки, стендап-вечори, освітні проєкти, тощо. Це зумовлює необхідність створення у Рівному єдиного мультикультурного об'єднаного хабу.

2.4. Соціальні та економічні переваги створення мультикультурного хабу для міста

Створення мультикультурного хабу для міста має низку соціальних та економічних переваг, які позитивно впливають на розвиток громади та підвищують привабливість регіону для інвестицій і туризму.

Розглянемо яких економічних та соціальних успіхів досягли мультикультурні центри інших областей України та навіть інших країн.

Jam Factory Art Center у Львові — це сучасний культурний простір, створений на місці історичної «Фабрики повидла». Проєкт ініціював швейцарський інвестор Гаральд Біндер у 2015 році. Центр відкрився у листопаді 2023 року після восьмирічної реставрації, яка передбачала збереження історичної архітектури та пристосування будівлі для сучасних мистецьких потреб.

Центр має площу близько 3500 м² та включає шість окремих просторів, серед яких виставкові зали, театр для перформансів, кафе, тераси та навіть бомбосховище. Він також обладнаний сучасними технологіями, такими як система «розумний дім». Місія центру — стати відкритою платформою для молодих українських і європейських митців, а також майданчиком для дискусій, навчання та творчого обміну.

З економічної точки зору, Jam Factory Art Center є важливою частиною культурного життя Львова та стимулює залучення туристів і місцевої аудиторії до культурних ініціатив. У перші дні роботи центр зібрав понад 3000 відвідувачів і організував благодійний збір коштів на 1 мільйон гривень для розмінування територій України. Окрім того центр надалі продовжує активно

працювати та підтримувати економіку країни, пропонуючи митцям та охочим низку платних послуг в межах закладу. Розглянемо їх детальніше:

- Фото та відеозйомка на території артцентру є платна за донат від 500 грн/1 год.
- Співпраця. Команда артцентру щорічно планує програмну діяльність, що складається із візуального, перформативного, музичного, освітнього та спільного орієнтованого напрямків. За кожним із них закріплені куратори/ки, які розглядатимуть ваші пропозиції та ідеї співпраці.
- Оренда аудиторії. Аудиторія – це простір, де зручно проводити дискусії, лекції, конференцій, музичні та перформативні події. Вміщає до 77 осіб сидячи, до 100 – стоячи. Простір є повністю інклюзивний. Вхід в будівлю врівень із землею, уся підлога рівна без підвищень та перепадів. Ширина проїомів дверей адаптивна для крісла колісного. Інклюзивна вбиральня на 1 поверсі. Ціна оренди: від 2500 з ПДВ грн/год.
- Оренда Air Space (artist-in-residence-space) – мультидисциплінарний простір, який об'єднує мистецьку майстерню для резиденцій із затишним подвір'ям для зустрічей та спілкування, що знаходиться за адресою вул. Механічна 5. Тут можна організувати воркшопи, лекції, дискусії, кінопокази. Вміщає 20-30 осіб. Ціна: від 2000 з ПДВ грн/год.
- Оренда Novo 1 — це приміщення з найбільшою площею та технічним забезпеченням для проведення театральних вистав, кінопоказів, лекцій тощо. У підвалі простору знаходиться укриття, межує з AIR Space. Вміщає до 60 осіб сидячи. Ціна: від 2500 з ПДВ грн/год.
- JAM BAR — це камерний контактний бар на третьому поверсі історичної вежі та тераса з видом на Високий Замок. Бар — це добірка авторських коктейлів, детально пропрацьовані заготовки та

премікси. Особливу атмосферу бару створює інтер'єр — це старі дерев'яні балки, приглушене світло та камін. Jam Cafe та Jam Bar є частиною компанії 23.ресторани з Івано-Франківська [23].

Отже, як ми бачимо, Jam Factory Art Center у Львові пропонує чимало можливостей, які можуть бути економічно та соціально вигідними як для локальної спільноти, так і для міста загалом. Центр діє як культурний хаб, що приваблює як місцевих мешканців, так і туристів, сприяючи розвитку креативних індустрій у регіоні.

Економічні вигоди:

1. Залучення туристів: Завдяки своїй унікальності та історичній цінності, центр приваблює відвідувачів, які витрачають кошти на квитки, харчування та інші послуги.
2. Підтримка локального бізнесу: Оренда простору для подій, співпраця з місцевими митцями та підприємцями створює додаткові робочі місця.
3. Фандрейзинг та благодійність: Наприклад, у перші дні роботи центр зібрав 1 мільйон гривень на благодійність.
4. Освітні можливості: Тренінги та воркшопи сприяють підвищенню кваліфікації локальної спільноти, що позитивно впливає на економічний розвиток міста.

Це підтверджує, що центр не лише сприяє культурному розвитку, але й має суттєвий економічний вплив на регіон.

Наступним прикладом розглянемо Kulturhotellet, мистецький простір у Гельсінборзі. Це унікальний мистецький простір, що сприяє розвитку креативних ідей та підтримує художників різних напрямків. Простір розташований на Södergatan і працює як галерея, концертний зал і коворкінг для культурних діячів. Він пропонує виставки, живу музику, лекції та інші заходи, залучаючи митців і глядачів різного віку. Проєкт створено трьома ініціаторами, які отримали фінансування з місцевих фондів.

Мета центру — надати платформу для молодих і досвідчених митців, а також оживити культурне середовище району. Наприклад, Kulturhotellet організовує події, як-от Helsingborg Art Week, яка перетворює все місто на відкриту галерею, демонструючи стріт-арт, скульптури та інші форми мистецтва, доступні широкій аудиторії.

Цей простір став важливим культурним осередком, який підтримує мультикультурну співпрацю і надає можливості для нетворкінгу.

Відповідно до фінансової звітності, центр демонструє невеликі масштаби операцій, із річним доходом у межах 165 тисяч шведських крон у 2023 році, але має стабільну фінансову основу без значних боргових зобов'язань. Середній річний показник працівників останнім часом становив одного або двох осіб.

Установа пропонує наступні послуги платного характеру:

- Подарункова картка вартістю 100–1000 шведських крон. Подарункова карта дійсна для більшості культурних заходів Хельсінгборга. Якщо ви хочете подарувати подарункову карту, яку можна використовувати для покупки культурних карт, ви можете вибрати точну суму зі списку, що розкривається. Культурна карта Управління культури поширюється, зокрема, на: купівлю культурних карт; вхід у культурний центр Дюнкер, Фредріксдаль та Кярнан; квитки на всі заходи у культурному центрі Dunkers та Fredriksdal; купівля продуктів у вхідних магазинах Dunkers та Fredriksdal, у різному магазині Hedström у Fredriksdal та на стійці реєстрації у Kulturmagasinet.
- Культурна карта вартує 275-495 шведських крон. Культурна карта дає вам 365 днів безкоштовного відвідування культурного центру Дункера, музеїв та садів Фредріксдала, Кярнана, Софієро та Музею спорту Хельсінборга. [26].
- Хельсінгборзький музей. Його відвідини входять у вартість двох попередніх карток. У музеї зібрано предмети мистецтва, текстилю, природних об'єктів, культурних об'єктів, ремісничих та промислових

інтер'єрів, а також безліч інших категорій об'єктів. Тут також можна придбати міську програму збереження, а також низку інших книг.

- Хельсінборзька бібліотека. Міська бібліотека, дев'ять районних бібліотек, міський автобус та понад 3000 заходів на рік. Бібліотека Хельсінборга — це велика установа, в якій є все: від книг до мовного кафе, Digidel, лекцій та багато іншого.
- Музеї та сади Фредріксдаля - вартість 125-175 шведських крон. У Фредріксдалі робота орієнтована на майбутнє, спираючись на історичні знання. Тут завжди відбуваються захоплюючі виставки та заходи для всієї родини.
- Будинок культури Данкера. Культурний центр Дункерс – це місце зустрічі мешканців Гельсінкі та привабливе місце для тих, хто цікавиться мистецтвом та культурою регіону Ересунн. Вартість залежить від події, яку ви бажаєте відвідати.

Економічна складова Kulturhotellet у Гельсінборзі відображає поєднання невеликого масштабу діяльності та стабільного фінансового управління. Цей культурний простір, заснований як акціонерне товариство у 2012 році, функціонує як майданчик для мистецьких виставок, музичних подій, лекцій та інших культурних ініціатив. Kulturhotellet, хоча й невеликий за масштабом, створює цінність для місцевої економіки, залучаючи аудиторію до культурних заходів та підтримуючи місцевих митців. Простір також сприяє розвитку креативної індустрії, що є важливим аспектом для економічного зростання Гельсінборга.

Interkulturelles Zentrum у Відні — це неприбуткова організація, заснована у 1987 році, яка спеціалізується на підтримці міжкультурного діалогу, освіти та молодіжних програм. Її місія полягає в зміцненні взаєморозуміння між людьми різних культур, розвитку толерантності та сприянні міжнародній співпраці.

Основні напрями діяльності:

- Молодіжні програми: IZ керує програмами ЄС, такими як «Youth in Action» і «Erasmus+: Youth in Action», які підтримують молодіжні обміни, семінари та проекти. Це сприяє формуванню навичок міжкультурного спілкування, лідерства та глобальної громадянської свідомості.
- Шкільні партнерства: Ініціатива ACES (Академія центральноєвропейських шкіл) об'єднала понад 29,000 учнів і 3,000 вчителів з країн Центральної та Південно-Східної Європи. Програма спрямована на розв'язання таких тем, як культурне різноманіття, солідарність і цифрова грамотність через міжнародні партнерські проекти.
- Розвиток міжкультурної компетентності: Організація проводить тренінги, дипломні курси та семінари для розвитку навичок міжкультурного спілкування, які особливо корисні для освітян і професіоналів.
- Визнання та нагороди: IZ здобула престижну нагороду World Aware Education Award за внесок у розвиток глобального громадянства та міжкультурного діалогу.

Організація фінансується за рахунок європейських грантів, зокрема, програм Erasmus+ та партнерства з фондами, як-от ERSTE Foundation. Її діяльність сприяє створенню можливостей для молоді, вчителів і громад, а також формує політику інклюзії та освіти [20].

Про всю свою діяльність організація звітується у відкритому доступі за кожен окремий рік діяльності. До прикладу у звіті за 2021 рік зібрано та презентовано громадськості всі проекти та напрацювання команди впродовж року. В даному звіті навіть є інформація про реалізацію та досягнення спільного проекту з Україною під назвою «Вирішення муніципальних проблем». В межах діяльності програми німецькі партнери запустили спеціальний навчальний однорічний курс на тематику соціального підприємництва, де вони допоможуть відушкати відповідні рішення для громад та розробити бізнес-проекти. З початку

вересня 2021 року і до жовтня 2021 року до курсу вже було долучено 1600 користувачів [21].

IZ є національним агентством для програми ЄС «Erasmus+: Youth in Action», яка фінансує молодіжні обміни, волонтерські ініціативи та тренінги. Організація проводить воркшопи та дипломні курси для підвищення обізнаності у сфері міжкультурного спілкування. Підтримує розвиток громадських ініціатив, що спрямовані на вирішення конфліктів і зміцнення соціальної згуртованості. Організація вже реалізувала понад 500 міжнародних проєктів, створила платформу для обміном досвідом між молоддю з понад 50 країн. IZ отримує фінансування від Європейського Союзу, урядових програм і партнерських фондів, таких як ERSTE Foundation. Це дозволяє реалізовувати великі міжнародні ініціативи.

IZ активно підтримує освітні та культурні ініціативи, які допомагають людям краще зрозуміти одне одного, незалежно від культурного чи соціального походження.

Отже, як ми можемо помітити у світовому досвіді створення мультикультурного хабу має безліч економічних та соціальних переваг. Здебільшого це те, що більшість послуг хабів є платними: вони організовують платні виставки, здають приміщення в оренду, займаються продажем продукції, як власної так і, до прикладу, туристичної чи культурної. Соціальною перевагою є те, що такі центри користуються неабиякою популярністю серед населення, адже з часом спектр їхніх послуг виходить далеко за межі культури, що робить їх площинами доступними для інших сегментів населення. Таким чином з кожним роком хаби відвідує все більше і більше нових людей, збільшується фінансування, а отже покращується економічна та соціальна складова. Якщо хаб матиме комунальний характер це позитивно вплине на ці сфери у місті.

РОЗДІЛ 3. ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ МУЛЬТИКУЛЬТУРНОГО ОБ'ЄДНАНОГО ХАБУ У РІВНОМУ

3.1. Визначення концепції та основних напрямів діяльності хабу

У 2023 році команда Агенції сталого розвитку міста, Управління культури та туризму ВК РМР, Агенції економічного розвитку РРВ в межах реалізації одного зі стратегічних напрямків проєкту «Стратегія розвитку культури Рівного» розпочала активну роботу над реалізацією Мультикультурного об'єднаного хабу. Було проведено 8 стратегічних сесій, 14 онлайн-зустрічей, опитано близько 50-ти дієвців культури. Таким чином вдалося виокремити ціль та мету хабу, який в результаті утвориться, як новий продукт, а також завдання, об'єкт та предмет діяльності.

У Стратегії розвитку культури Рівного йдеться, що МОХ - це якірна міська міжсекторна інституція, середовище взаємодії, що підтримує культурних менеджерів; це місце міських резиденцій для кураторів та культурних менеджерів з України та Європи; це інкубатор культурних проєктів, генератор ідей та база міського культурного фонду; це оператор програм наставництва та менторської підтримки, тощо. Саме МОХ є двигуном, кузнею культури та культурною кухнею, з вирізняльним форматом, відомим в Україні та Європі. Процес творення МОХ стає процесом розвитку динамічної спроможності культури Рівного - вимагає об'єднання зусиль, взаємодії, пошуку консенсусів та управлінських рішень. МОХ створюється як знакова інституція для Рівного - з відповідним рівнем амбіцій. МОХ - це переосмислений неординарний простір, створений через мультивимірну реновацію існуючої локації (наприклад декомунізований, демілітаризований та дерусифікований пострадянський простір, переосмислений простір єврейської спадщини тощо). МОХ створюється передовсім для операторів культури, задля посилення спроможності та взаємодії, водночас відкритим для громади (інклюзивний простір та інклюзивне середовище). МОХ - це простір, що інтегрує природоорієнтовані рішення.

У проєкті виокремлено наступні стратегічні завдання:

1. Ітеративна розробка концепції МОХ (інституційна архітектура, фізична локація, портфоліо активностей, мережа операторів);
2. Розробка ключової документації МОХ (оцінка та вибір локації, дизайн-проєкт, проєктна документація, план облаштування);
3. Залучення фінансування (підготовка проєктних заявок, адвокація, робота з меценатами, спонсорами та приватним бізнесом, краудфандинг, звітність);
4. Інституційна інкубація МОХ (функціональний дизайн, бізнес-модель, організаційно-правова модель, команда та операційна модель, формування спільноти);
5. Пілотування активностей МОХ (власних та гостей).

Виокремлено наступні індикатори МОХу:

- Стадія проєкту щодо фізичної локації МОХ
- Кількість підготовлених та поданих заявок на фінансування МОХ
- Кількість активностей МОХ та їх учасників
- Кількість організацій та митців, задіяних до екосистеми МОХ
- Колаборації, які виникли за результатами роботи МОХ

Можливі ініціативи та проєкти:

- Розбудова МОХ відповідно до стадій;
- Тренінгові програми та семінари для культурних менеджерів;

- Мистецькі колабораційні проекти, у т.ч. виставкові проєкти, екокультурні;
- Арт-резиденції, візити, стажування [51] *Додаток А*.

Згідно із проведеними опитуваннями стейкхолдерів культури виокремлено наступні потреби, які на їхню думку повинен закривати МОХ:

- Комунікаційна;
- Інформаційна;
- Освітня;
- Експертна;
- Локаційна.

Своєю чергою комунікаційна функція тут полягає в організації регулярних зустрічей, форумів, круглих столів для митців, організацій та активістів та створення єдиної платформи для обміну ідеями, пошуку партнерів і розробки спільних проєктів.

Інформаційна функція несе за собою ведення бази даних культурних ініціатив, митців і організацій, надання інформації про грантові можливості, конкурси, резиденції та інші способи підтримки культурних ініціатив, створення відкритого календаря культурних подій.

Освітня функція означає проведення тренінгів, воркшопів і семінарів для розвитку навичок управління проєктами, написання грантових заявок, роботи з медіа, а також залучення експертів для проведення лекцій і навчальних програм із різних напрямків культурного менеджменту.

Експертна функція полягає у наданні консультацій від фахівців у сфері культури, права, фінансів і маркетингу та розробці методичних матеріалів та інструментів для розвитку культурної діяльності.

Локаційна функція несе за собою надання доступу до обладнаних приміщень для проведення репетицій, виставок, презентацій, конференцій чи інших подій та створення простору для коворкінгу, де митці й культурні організації зможуть працювати.

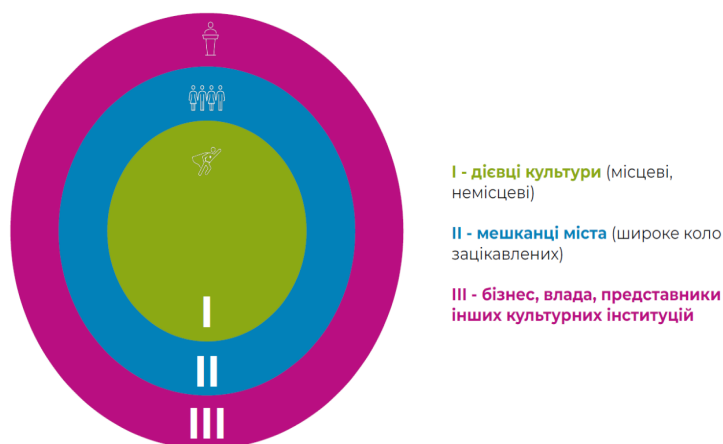
Як результат планується:

- Кількість активностей MOX та їх учасників
- Кількість організацій та митців, задіяних до екосистеми MOX
- Колаборації, які виникли за результатами роботи MOX
- % мешканців, які вважають діяльність MOXу потрібною громаді (соціологія)
- Кількість наданих профільних послуг (виставки, комунікації тощо).

Своєю чергою це нестиме значний вплив на збагачення культурного досвіду і знань мешканців міста, збільшення експертного кола дієвців культури, зміцнення співпраці між сферами бізнесу культури та управління містом.

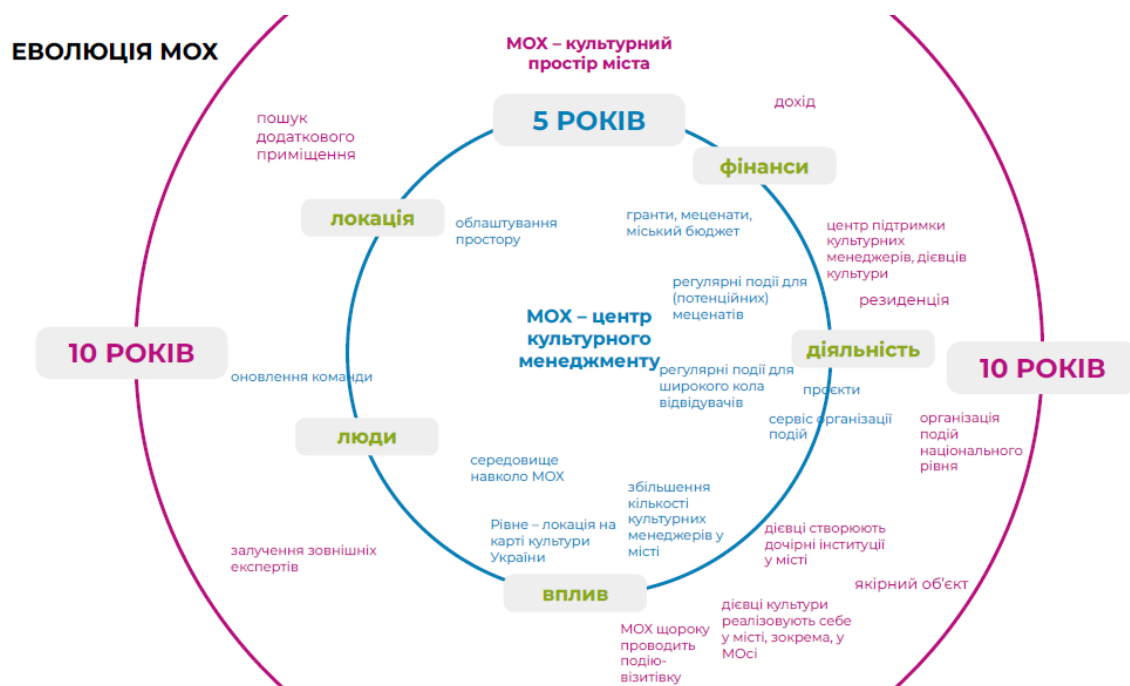
Під час дослідження було виокремлено наступні групи зацікавлених осіб в створенні MOX. Таких груп виникло три: дієвці культури, мешканці міста, бізнес та влада. MOX має слугувати сполучною ланкою між цими групами, створюючи простір, де інтереси кожного знаходять своє відображення. Взаємодія цих груп дозволить не лише підтримати культурні ініціативи, а й створити екосистему, що сприятиме сталому розвитку міста.

Таблиця 3.1.1

Величезною частиною роботи стала розробка довгострокової еволюції МОХ, що полягає у створення загального бачення МОХу через 10 років з дня заснування.

Таблиця 3.1.2.

Згідно із проведеним дослідженням МОХ стає центром культурного менеджменту міста вже через 5 років з дня створення. Тут відбуваються регулярні події для потенційних меценатів, а також проводяться події для відвідувачів. Значно збільшується кількість культурних менеджерів у місті, облаштовується простір, виграються гранти, а Рівне стає культурною локацією

на карті України.

Через 10 років прогноуються ще масштабніші зміни: MOX - це вже повноцінний культурний простір міста, який приносить стабільний дохід, тут організуються події не лише регіонального, але й національного рівня, дієвці створюються дочірні інституції у місті, а сам MOX стає якірним приміщенням. Сюди активно залучаються зовнішні експерти, проводяться події на регулярній основі та відбувається пошук додаткових прищень. MOX стає платформою для навчання нових поколінь культурних менеджерів, організуючи сертифіковані програми та інтенсиви. MOX активно співпрацює з культурними інституціями Європи та світу. На базі хабу організуються міжнародні фестивалі, резиденції для митців, навчальні програми для культурних менеджерів із різних країн. Під його егідою проводяться регулярні воркшопи, конференції, курси з міждисциплінарного мистецтва, культурного менеджменту та інновацій. Крім головного приміщення, відкриваються філії по всьому місту, які спеціалізуються на окремих напрямках: театральне мистецтво, цифрові медіа, традиційні ремесла тощо. MOX за своєю структурою немов «розростається» і народжує нові дочірні установи по всьому місту, а потім і за його межами. Своєю чергою, Рівне отримує економічну вигоду від розвитку креативних індустрій, стимулюючи туризм і залучення інвестицій.

MOX стає символом сталого культурного розвитку, прикладом для інших міст України, які прагнуть створити подібні простори. Його досвід використовується як модель для розробки стратегій розвитку культурного середовища на національному рівні.

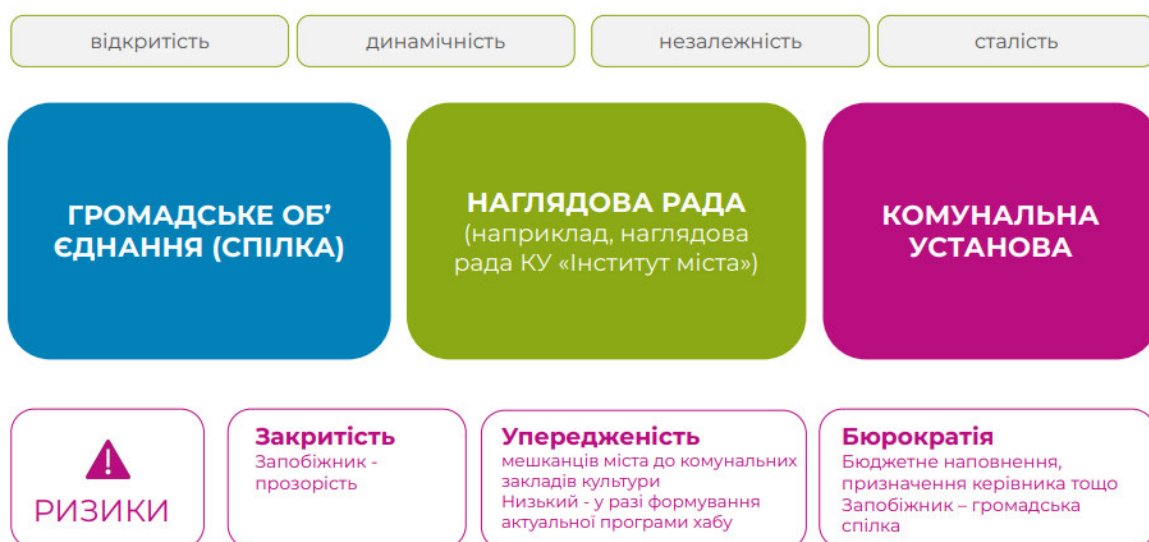
У межах розроблення концепції MOX спільно зі стейкхолдерами культури міста виокремлено ряд функцій майбутньої установи. MOX може слугувати **резиденцією** та виконуватиме інституційне підсилення кращих у своїй сфері. MOX стане відкритою студією задля того аби налагоджувати зв'язки (всередині та зовні) та втілювати експериментальні проєкти взаємодії. MOX стане, як центр підтримки, тобто сервісом супроводу культурних проєктів, надаватиме послуги з консалтингу, поширюватиме інформацію про програми та гранти.

МОХ безперечно стане ХАБом, а саме виконуватиме просування та вивчення продуктів, надаватиме доступ та можливості для пропозицій назовні. І врешті МОХ стане доступним та вільний мистецьким простором - центром взаємодії виставковою залом та організацією проведення події, локацією для запрошення національних та міжнародних заходів, залучення команди до організації подій та проєктів зацікавлених мешканців.

Під час проведеного дослідження також було озвучено Модель управління МОХом.

Таблиця 3.1.3

Модель управління (1)

Перша модель підкреслює такі цінності як відкритість, динамічність незалежність та сталість. Пропонується, аби МОХ (Молодіжний освітньо-культурний хаб) існував як громадське об'єднання та комунальна установа для того, щоб максимально ефективно поєднати ресурси громади та підтримку міської влади. Такий підхід дозволить:

Розширити можливості для молоді: Комбінована структура дасть змогу організовувати більше освітніх, культурних та громадських заходів, що сприятимуть розвитку навичок, таланту й активної громадянської позиції.

Гарантувати стабільне фінансування: Як комунальна установа, хаб матиме змогу отримувати бюджетну підтримку для реалізації масштабних проєктів та створення комфортного простору для молоді.

Підвищити рівень автономності: Завдяки статусу громадського об'єднання хаб зможе залучати гранти, партнерів і спонсорів, що дозволить реалізовувати інноваційні ідеї та незалежно розвиватися.

Забезпечити прозорість і підзвітність: Комбінація двох форматів сприятиме відкритому управлінню, залученню молоді до ухвалення рішень і реалізації ініціатив.

Створити доступний простір для громади: МОХ стане платформою, де жителі зможуть об'єднуватися для спільної діяльності, обміну ідеями та підтримки культурних цінностей.

Ця модель дасть змогу ефективно використовувати потенціал молоді та ресурси міста для розвитку громади й створення нового простору можливостей.

Проте, виокремлено наступні ризики в діяльності такої установи це закритість, упередженість мешканців міста до комунальних закладів культури та бюрократія.

У дослідженні конкретизується робота громадської спілки в межах діяльності хабу:

- об'єднання фізичних осіб + юридичних осіб (засновники ЮО, члени ЮО, ФО);
- неприбуткова організація;
- статутна ціль – розвиток культури.

Наглядова рада відповідно до Моделі матиме наступний склад:

- склад = складу НР КУ = склад НР ГО;
- члени наглядової ради – дієвці культури (в тч з інших міст);

меценати, науковці, які мають суспільну довіру;

- обрані на конкурсній основі, а тривалість повноважень складатиме три роки.

Комунальна установа складатиметься:

- виконавчий орган – конкурсна посада;
- адмініструє кошти і майно, що у власності громади;
- операційна і технічна команда.

Під час дослідження та опитувань з окремими групами стейкхолдерів культури розподілено посади на які буде поділено операційну та технічну команду:

Операційна команда складатиметься з:

- виконавчий орган – конкурсна посада;
- адмініструє кошти і майно, що у власності громади;
- операційна і технічна команда.

Технічна команда:

- програмний директор (-ка);
- проєктні менеджери;
- адміністратор (-ка) простору.

Фінансова модель Молодіжного освітньо-культурного хабу (MOX) має забезпечувати стабільне функціонування та розвиток організації, поєднуючи різні джерела фінансування та прозоре управління коштами.

Таблиця 3.1.4

Фінансова модель (доходи)

ПРОЄКТИ

- Освітні (курс для культурних менеджерів про залучення коштів, бюджетування, курс про рівнезнавство тощо)
- Події (фестивалі, резиденції)
- Інформаційні (платформа про події у місті, дайджест грантів)

СЕРВІСИ

- Супровід (комунікаційні/бухгалтерські послуги тощо)
- Організація подій (платні навчальні програми, приватні виставки тощо)
- Оренда (фотогалерея, майстерня, кав'ярня тощо)

+ Гнучкість
+ Незалежність
+ Сталість

- Вимагає спроможностей
- Конфлікти інтересів
- Складність управління

Фінансова модель концепції МОХ передбачає отримання доходів із наступних секторів, а саме проєктів та сервісів. Проєктами можуть стати освітні послуги (такі як курси для культурних менеджерів про залучення коштів, бюджетування, курс про рівнезнавство), різноманітного напрямку події (фестивалі, резиденції, тематичні заходи), інформаційні (платформа про події у місті, дайджест грантів, тощо). Стосовно сервісів то це можуть бути комунікаційні та бухгалтерські послуги, організаторські послуг (платні навчальні програми, приватні виставки і тд), а також надання приміщення в оренду (фотогалерея, майстерня, кав'ярня тощо).

Така фінансова модель дозволяє поєднати різні джерела доходів, спрямовані на забезпечення сталого розвитку МОХ. Ця модель створює багатофункціональний механізм для підтримки діяльності МОХ, сприяючи його стійкості та гнучкості у змінних умовах, а також максимальному залученню громади та партнерів.

Фінансова модель витрат є дещо обширною і дозволяє розподілити витрати секторально на декілька етапів: 0-2 роки, 2-5 років, 5-10 років.

Таблиця 3.1.5

Фінансова модель (витрати)

0-2 роки	Команда Програмний бюджет (освітні проекти, сервіси, облаштування будівлі) Бюджет розвитку (комунікації, навчання команди тощо)
2-5 років	Команда Програмний бюджет (центр підтримки культурних менеджерів, освітні проекти, сервіси, облаштування будівлі) Бюджет розвитку (комунікації, участь у національних/міжнародних заходах, навчання команди тощо)
5-10 років	Команда Програмний бюджет (резиденції, події національного рівня, центр підтримки культурних менеджерів, освітні проекти, сервіси, утримання будівлі) Бюджет розвитку (комунікації, участь у національних/міжнародних заходах, навчання команди тощо)

Розглянемо

кожен з цих етапів поступово.

Етап 0-2 роки:

Основні витрати здебільшого будуть йти на утримання команди, оскільки функціонування хабу неможливе без висококваліфікованої команди, яка забезпечуватиме організацію та реалізацію всіх проектів і послуг. Витрати на команду передбачають: заробітну плату для керівного складу (директор, координатори проектів), виконавчого персоналу (культурні менеджери, адміністратори, технічні спеціалісти), тренерів та викладачів, залучені до освітніх програм.

Зкладається програмний бюджет на освітні проекти, сервіси, облаштування будівлі. А також формується бюджет розвитку, в це входить навчання, комунікації, тощо. Бюджет розвитку передбачає інвестування в стратегічні напрями, які сприятимуть довгостроковій стійкості та зростанню Молодіжного освітньо-культурного хабу (МОХ). Бюджет розвитку є фундаментом для ефективної роботи МОХ, адже саме ці інвестиції забезпечують стабільність, якість послуг і можливість гнучко реагувати на виклики та потреби громади.

Етап 2-5 роки:

Передбачає витрати знову ж таки на команду та створюється програмний

бюджет (витрати на центр підтримки культурних менеджерів, освітні проєкти, сервіси, облаштування будівлі), тощо. Також формується бюджет розвитку (комунікації, участь у національних/міжнародних заходах, навчання команди тощо). Такий підхід дозволяє ефективно розподілити ресурси між поточними витратами та стратегічним розвитком хабу. Завдяки цьому модель фінансування стає гнучкою і стійкою до змін. Фінансова модель МОХ створює основу для стабільного функціонування та розвитку, сприяючи зростанню його впливу як культурного центру та осередку інновацій.

Етап 5-10 років передбачає:

Витрати на команду, програмний бюджет (резиденції, події національного рівня, центр підтримки культурних менеджерів, освітні проєкти, сервіси, утримання будівлі) та бюджет розвитку (комунікації, участь у національних/міжнародних заходах, навчання команди тощо). Такий підхід до фінансового планування забезпечує збалансоване використання ресурсів для стабільної роботи та розвитку хабу. Ця фінансова модель створює не лише економічну стабільність, але й забезпечує платформу для довготривалого культурного впливу, розвиток талантів і зростання ролі хабу у формуванні культурного середовища на локальному, національному та міжнародному рівнях.

Під час проведених стратегічних сесій стейкхолдерами культури міста була розроблена дорожня карта реалізації концепції МОХ. Вона складається з чотирьох етапів.

Етап 0 передбачає:

Формування групи зацікавлених співзасновників громадської спілки, реєстрація громадської спілки, формування наглядової ради спілки, пошук кандидатів на виборну посаду виконавчого органу установи прийняття рішення міської ради про створення комунальної установи, реєстрація комунальної установи, затвердження складу НР. Розробка та затвердження плану діяльності новоствореної організації стане наступним етапом після формування основних

структур.

Етап 1:

Цей етап полягає в пошуку фінансування та облаштування приміщення для МОХ. Одночасно командою розроблені пропозиції для вирішення викликів цього етапу. До прикладу для того аби профінансувати установу можна взяти участь у проєкті Reherit II «Спільна відповідальність за спільну спадщину». Це включатиме наступні кроки до здійснення:

- Формування команди для старту роботи установи (програмний директор, менеджери, комунікаційник, бухгалтер);
- Тестувати декілька форматів подій хабу, які відповідатимуть його програмі;
- Активувати проєкти, які майже не потребують бюджету, але які розбудовують довіру - календар подій, дискусії, презентації тощо;
- За підтримки проєкту ЄС - інтегрувати програму МОХу у національний та європейський контексти.

Наступним викликом цього етапу є пошук та облаштування майбутнього приміщення для МОХу. Для досягнення результатів при втіленні в реальність цього етапу командою стейкхолдерів було прописано наступні кроки:

- Залучення фінансування на умовах партнерства з іноземною юридичною особою/грантового фінансування;
- Розробка проектно-кошторисної документації;
- Будівельні роботи;
- Комунікація;
- Розробка брендбуку;
- Формування комунікаційної впізнаваності - комунікаційна стратегія, краще охоплення онлайн комунікацією, більша кількість комунікації про події.

І фінальною третьою частиною першого етапу є наповнення програми МОХ. До цього входить організація власних подій, надавати таку послуг як «події під ключ», започаткування та ведення курсу рівнезнавства, створення у Рівному календаря подій, створення навчальних програм для дівців та менеджерів культури.

Поступово переходимо до наступного етапу реалізації концепції - Етапу 2. На цьому етапі ми вже готові до повноцінного запуску в дію нашого хабу. Готовий подієвий майданчик - продовжувати подієву програму, особливо малоформатні події, відповідно до концепції МОХу, запустилася програма оренди приміщення МОХу, розпочався запуск та просування власних комерційних послуг - освітніх проєктів, експертної підтримки, тощо. Окрім того команда починає активно шукати кошти для того аби в подальшому реалізовувати великі масштабні події власними силами.

Етап 3 передбачає вихід на сталу модель діяльності 2030-х років. Згідно із ним МОХ є стійкою якісною установою, яка формує і розвиває міжкультурні зв'язки між різними ЦА сфери культури у місті через: регулярні події, освітні програми, кав'ярню на території МОХу. Назовні МОХ є відомою організацією, яка реалізовує міські проєкти взаємодії з іншими організаціями в Україні та за кордоном, залучаючи для цього прибуток від діяльності та зовнішні кошти (стала підтримка, донорів, міжнародні фінансові програми). Штат МОХу дозволяє якісно провадити діяльність, визначену разом із наглядовою радою установи. До наглядової ради входять митці та дівці культури, бізнес з України та інших країн.

3.2. Просторове планування мультикультурного хабу: архітектура, дизайн, функціональні зони

Під час розроблення концепції МОХ було запропоновано декілька варіантів майбутнього приміщення, яке зможе слугувати мультикультурним хабом. Згідно із ідеями стейкохолдерів культури міста МОХ має бути відкритим

та доступним простором, в якому є можливість зонувати його під програмне наповнення (для виставок, лекторіїв, консультацій, подій під відкритим небом, здачі приміщення під оренду тощо). Він не може існувати як відокремлене приміщення, а має бути цілісною будівлею для діяльності хабу. Мох повинен бути фізично доступним (можливість і зручність потрапляння та пересування об'єктом, прилеглою територією, отриманням послуг; фізичною безпекою при потраплянні на об'єкт та пересуванні по ньому, прилеглою територією, при отриманні послуг; можливістю вільного отримання інформації про об'єкт та послуги, що надаються; вільною навігацією (орієнтування) по об'єкту).

Ось декілька приміщень, які розглядалися:

Критий ринок («Шайба») розташований за адресою вулиця Гетьмана Сагайдачного, 3. Його особливість полягає не лише в унікальному дизайні, але й в тому, що такого типу будівель у світі є лише 5 і одна з них знаходиться у Рівному. Історія ринку бере початок ще з часів активного розвитку міста як торгового центру в середині XX століття. Ринок відіграє важливу роль не лише як місце для купівлі продуктів і товарів, а й як своєрідна точка взаємодії різних соціальних груп, культур і поколінь. Його унікальний дизайн важко не помітити, а зручне розташування в центрі стає уже доступним. Проте є і мінуси, а саме те, що він досі використовується місцевими жителями, як стихійний ринок, а також потребує значного ремонту.

Наступною локацією, яка розглядалася став Рівненський міський палац культури «Хімік» (м. Рівне, вул. Князя Острозького, 1). Рівненський міський палац культури «Хімік» є важливим культурним осередком міста, що функціонує на базі підприємства «Рівнеазот». У ньому працюють різноманітні творчі колективи, як-от ансамблі сучасного танцю, театральні студії, студії образотворчого мистецтва, клуби спортивного танцю та багато інших. «Хімік» об'єднує понад півтисячі дітей і дорослих, пропонуючи можливості для розвитку у сфері мистецтва, спорту та освіти. Проте він розташований досить далеко від центру міста, а також активно використовується на даний момент

гуртками та творчими колективами.

Будинок офіцерів ще одна локація, яка розглядалася для створення тут МОХу. Знаходиться він за адресою місто Рівне, вулиця Соборна, 215. Будинок офіцерів у Рівному — це історична будівля, яка зведена у 1920-х роках як Будинок польського жовніра. У ті часи вона слугувала місцем для кінопоказів, святкових заходів і танцювальних вечорів. У радянський період будівля стала Будинком офіцерів, де організовували дозвілля для військовослужбовців та їхніх сімей. До 2020 року будівля використовувалася приватними підприємцями. Сьогодні він не функціонує, а частина приміщень всередині будівлі є напівзруйнованими. Приміщення є власністю Міністерства оборони України, тому дана будівля не може бути в подальшому використана як МОХ.

Наступною локацією, яка розглядалася став Парк на Грабнику, який знаходиться у Рівному за адресою вул. Князя Володимира, 10. Цікава локація, яка має важливу історичну складову оскільки сам парк було висаджено ще за часів князів Любомирських. Коли князь Любомирський оселився в Рівне він пошкодував лише про одне - про відсутність лісу для полювання. Тому на прохання князя за містом (на той час) було висаджено граби. Тож нині цей парк вже є частиною міста та носить назву Парк на Грабнику. Тут є велика кількість металевих та бетонних конструкцій, які спорудили ще в радянські часи і вони мали слугувати фонтанами, проте цього так і не сталося, а Парк нині є просто майданчиком для прогулянок рівнян та гостей міста. Парк займає велику площу в 2,8 га та має дві великі будівлі, які могли б слугувати будівлею МОХу. Проте це потребує великих фінансових вкладень, адже сьогодні парк та конструкції у досить занедбаному стані.

І останньою локацією, яка розглядалася стейкхолдерами культури міста для облаштування МОХ став Парковий флігель (Русана), що знаходиться у Рівному на вулиці 16 липня, 59. Орієнтовно науковці вказують період його побудови кін XVIII - поч XIX століття. Будівля є культурною спадщиною (постанова Верховного Суду від 02.05.2023 року у справі N°460/1864/20). І попри те, що, будівля потребує капітального ремонту та реставрації, а значить і

значних фінансових вкладень дієвці культури у Рівному обрали саме її для створення майбутнього мультикультурного хабу.

Під час проведення стратегічних сесій з розробки концепції майбутнього мультикультурного хабу у Рівному Майстерня організації простору «MOST» створила просторове планування майбутнього хабу узагальнивши і втіливши в реальність всі обговорені побажання.

Спершу спеціалісти компанії зробили фотофіксацію теперішнього стану будівлі та визначили в якому стані знаходяться екстер'єр, інтер'єр та внутрішній двір.

Екстер'єр	Інтер'єр	Внутрішній двір
● загальний стан: незадовільний. ● фундаменти: стрічкові, цегляні, висота цоколя 150 мм. ● цоколі та відмостки: цокольна частина пофарбована, штукатурена. по периметру будинку до цоколя примикає відмостка. ● стіни: цегляна кладка з глиняної цегли різного періоду, товщиною 600 мм, із зовні - штукатурені; зсередини - зачищене оштукатурення; стан - незадовільний. ● дах: прямокутний у плані, чотирихилий з мезоніном в центрі; конструкції - дерев'яні; водовідвідна система -	● загальний стан: незадовільний. ● перекриття: попередньо - дерев'яне, балочне; втрачене. ● підлога: дерев'яний настил; втрачена. ● стіни: зовнішні стіни - цегляні, наявні тріщини, грибок, значні сліди замокання. - перегородки - попередньо цегляні штукатурені; втрачені. ● колони: попередньо - дерев'яні; втрачені. ● вікна: прямокутні, двостулкові, дерев'яні: 1го поверху - хрестоподібні вікна з великою нижньою і маленькою верхньою парою палітурок (неоренесансного типу); мансардні -	● ділянка: невелика, геометричної форми. до стін будинку примикає металева огорожа. покриття трав'яне, елементи озеленення відсутні. головний фасад звернений на вул.16 Липня. межує із житловими будинками.

оцинковані труби - стан незадовільний, частково втрачена. ● покрівля: азбестоцемент; піддашок - глиняна черепиця. ● зовнішнє декоративне оздоблення: цоколь - пофарбований у темний колір, без оздоблень; на фронтоні західного фасаду над мезоніном розміщене кругле вікно; комини - втрачені; західний фасад декорований колонами стилізованого доричного ордеру у стилі модерн із класичними деталями; вікна містять площинне обрамлення.	однорамні, хрестоподібні із шістьма палітурками (фахверкового типу). двері західного фасаду - дворамні, фільончасті із бічними вікнами (модерного типу). ● двері: зовнішні двері дерев'яні та металеві; внутрішні попередньо - дерев'яні, тафлеві, фільончасті; втрачені. ● сходи: попередньо - прямокутні, дерев'яні; втрачені. ● стеля: попередньо - оштукатурена, декор - відсутній; втрачена.	

Також було продемонстровано існуючий план будівлі. *Додаток Б.*

Згідно із пропозиціями стейкхолдерів культури було визначено, що приміщення повинно відповідати наступним цінностям: відкритість, адаптивність, інклюзивність, стриманість функцій, архітектурна цінність.

Це означає, що приміщення майбутнього культурного простору має бути доступним і комфортним для всіх верств населення. Відкритість передбачає можливість вільного доступу до заходів, послуг і простору для широкого кола відвідувачів, незалежно від їхніх соціальних чи культурних особливостей. Адаптивність вимагає, щоб приміщення легко трансформувалося під різні потреби, наприклад, для проведення лекцій, майстер-класів, виставок чи

концертів.

Інклюзивність означає врахування потреб маломобільних груп населення, зокрема забезпечення пандусів, ліфтів, тактильних елементів для людей із порушеннями зору тощо. Стриманість функцій вказує на раціональне використання простору без перевантаження надлишковими елементами, що можуть заважати зручності та функціональності. Нарешті, архітектурна цінність передбачає гармонійне поєднання сучасного дизайну із збереженням історичної чи культурної спадщини приміщення.

Ці принципи формують підхід до створення місця, яке буде одночасно функціональним і привабливим для громади, культурних діячів і туристів.

Команда MOST пропонує власну розроблену функціональну схему приміщення. *Додаток В*

Згідно із розробленою схемою основний простір складатиметься із головного входу, залу (вільний простір для трансформації). Все для того аби в цьому залі проводити лекції, займатися коворкінгом, проводити майстер-класи, виставки, експозиції. А також використовувати цю зону, як невеличкий домашній кінозал, простору для гастронології та навіть проведення акустичних концертів. Тобто ця зона орієнтована для того аби тут створити універсальний простір, який би відповідав потребам різних аудиторій і міг трансформуватися відповідно до типу заходу. Ця зона стане ідеальним місцем для:

- **Освітніх активностей:** проведення лекцій, семінарів, воркшопів та тренінгів.
- **Коворкінгу:** роботи у комфортному середовищі з доступом до необхідної інфраструктури.
- **Творчих подій:** організації виставок, арт-проектів, експозицій і майстер-класів.
- **Культурного відпочинку:** показів фільмів у форматі домашнього кінозалу чи камерних акустичних концертів.

- **Гастрономічних заходів:** кулінарних майстер-класів, дегустацій чи невеликих тематичних вечірок.

Цей простір спрямований на те, щоб бути місцем зустрічі, навчання, натхнення та відпочинку, де кожен знайде щось для себе. Його багатофункціональність забезпечить живу динаміку та інтерактивність, роблячи хаб привабливим як для творчих людей, так і для тих, хто прагне зростання й саморозвитку.

Наступним розглянемо так званий допоміжний простір, який орієнтований для того аби тут розташовувалася рецепція, крамничка, кав'ярня, лаунж зони, місце для проведення переговорів, тощо. Допоміжний простір, який включає такі функціональні зони, має бути ретельно спланованим для забезпечення комфорту, ефективності та привабливості для відвідувачів.

Рецепція. Простір для зустрічі гостей має бути відкритим, добре освітленим та організованим. Стійка рецепції може виконувати кілька функцій, зокрема інформаційний центр, пункт прийому запитів і видачі необхідних матеріалів.

Крамничка. Міні-магазин із сувенірною продукцією, товарами місцевих виробників чи тематичною продукцією може бути інтегрований неподалік від рецепції або кав'ярні. Важливо забезпечити логічне розташування стелажів і витримати сучасний дизайн.

Кав'ярня. Це місце повинно створювати затишок і надихати гостей затриматися довше. Варто передбачити м'яке зонування: кілька високих столиків для швидких зустрічей, м'які крісла або дивани для тривалого перебування.

Лаунж-зони. Зони для відпочинку можуть включати м'які меблі, журнальні столики, елементи декору, такі як живі рослини або інсталяції. Варто забезпечити доступ до розеток та Wi-Fi для зручності відвідувачів.

Місця для переговорів. Спеціально виділений простір або навіть окремі переговорні кімнати стануть корисними для бізнес-клієнтів. Важливо

забезпечити конфіденційність (шумоізоляція, закритий формат) та сучасне технічне обладнання.

Ігрова зона: якщо цільова аудиторія включає сім'ї з дітьми, це додасть зручності.

Мобільність і адаптивність: меблі, які можна легко пересувати, дозволять трансформувати простір для різних потреб.

Дизайн і атмосфера. Архітектура та оформлення мають створювати привабливу, інклюзивну атмосферу. Варто використовувати натуральні матеріали, ергономічні рішення та відповідний стиль, що гармоніює із загальним концептом простору.

Екологічність. Інтеграція принципів екодизайну, таких як використання енергозберігаючих технологій, перероблюваних матеріалів та природного освітлення, стане значним плюсом для сучасного простору.

Такий багатофункціональний допоміжний простір може стати «серцем» приміщення, що буде сприяти покращенню взаємодії з відвідувачами та їхньому комфорту.

Тепер розглянемо таку локацію, як офісний простір - тут будуть розташовані офісні приміщення, де працюватиме частина команди. Офісний простір має бути функціональним, комфортним та таким, що сприяє продуктивності роботи команди. Ось ключові аспекти, які слід врахувати під час планування:

Робочі місця: Створіть гнучкі робочі зони: як відкриті простори для командної роботи, так і кабінети чи ізольовані кімнати для співробітників, які потребують тиші та зосередження. Робочі місця повинні бути оснащені ергономічними столами й кріслами, з доступом до розеток і швидкісного інтернету.

Приватні кабінети: Передбачте офісні приміщення для менеджменту або співробітників, які працюють із конфіденційною інформацією чи виконують індивідуальні завдання.

Переговорні кімнати: Оснащені конференц-зали чи мітинг-руми із

сучасним обладнанням (екрани, проектори, відеоконференц-системи). Їх варто розташувати поруч із робочими зонами, але так, щоб вони не заважали загальній роботі.

Зона коворкінгу: Простір із невимушеною атмосферою для спільної роботи, брейнштормінгів або зустрічей. Тут можна облаштувати м'які меблі, дошки для записів чи магнітні стіни.

І остання але не менш важлива частина - двір МОХу. Він має бути має бути багатофункціональним і продуманим для того, щоб створити комфортний зовнішній простір для відпочинку, роботи, спілкування і подій. Добре організований двір стане не лише візитівкою простору, а й унікальним місцем, яке об'єднає відпочинок, роботу та дозвілля для різних груп відвідувачів чи співробітників. Дизайнери продумали зробити тут зону зручну для проведення заходів, виставок, експозицій. Окрім того тут може розташовуватися кав'ярня, а сам простір може орендуватися для проведення приватних подій, таких як корпоративи, дні народження, весілля чи тематичні фестивалі. Це дозволить не лише створити затишну атмосферу, але й забезпечити додаткове джерело доходу для простору.

Розглянемо пропоновані командою MOST варіації для облаштування простору. Додаток Б-Є.

3.3. Пошук фінансування та грантових програм для створення МОХ

Існує ряд вітчизняних, європейських та міжнародних програм, які можуть стати джерелом фінансування для реалізації проєкту створення Місця Об'єднаного Хабу (МОХ). Такі програми спрямовані на підтримку креативної індустрії, сталого розвитку, інновацій, розвитку бізнесу та громадських ініціатив. Розглянемо деякі програми у яких цілком реально взяти участь для того аби отримати фінансування на перший етап для реалізації МОХу - етап реставрації та ремонту.

Програма «Креативна Європа» (Creative Europe) — це основна програма Європейського Союзу, спрямована на підтримку культурного, креативного та

аудіовізуального секторів у Європі. Вона діє з 2014 року і охоплює період до 2027 року, з бюджетом понад 2,4 мільярда євро на 2021–2027 роки. Україна є асоційованим членом програми, що дозволяє українським організаціям брати участь у грантових конкурсах. «Креативна Європа» підтримує ініціативи, які сприяють: збереженню та популяризації європейської культурної спадщини, міжнародній співпраці у сфері культури, інноваціям у культурних та аудіовізуальних секторах, зростанню та конкурентоспроможності креативних індустрій. Програма орієнтована на організації, а не на індивідуальних заявників. Участь можуть брати: громадські організації, культурні установи (театри, музеї, бібліотеки тощо), приватні підприємства в креативних секторах, навчальні заклади, тощо. Українські організації можуть подавати заявки на рівні з країнами-членами ЄС, а також іншими асоційованими країнами. Програма «Креативна Європа» — це потужний інструмент для розвитку культурного середовища, інновацій та інтеграції України в європейський простір.

Підпрограма «Культура», як частина програми «Креативна Європа», охоплює всі сектори культурних та креативних індустрій (за винятком аудіовізуального сектору та кіно). На підпрограму «Культура» припадає щонайменше 33% бюджету програми «Креативна Європа».

Підпрограма «Культура» складається з наступних напрямків:

- Горизонтальні конкурси, які охоплюють всі сектори культурних та креативних індустрій: підтримка проєктів міжнародної співпраці, мережі професійних організацій, платформи для промоції європейських митців та робіт, а також схему індивідуальної мобільності;
- Підтримка окремих секторів, що входять до горизонтального напрямку, серед яких музика, література та видавництво, культурна спадщина та архітектура;
- Спеціальна підтримка відзначення найкращих досягнень та креативності за допомогою нагород у сфері літератури, музики, архітектури, культурної

спадщини, а також премії Культурна столиця Європи та European Heritage Label.

Підпрограма «Культура» має наступні нововведення:

- Сильніший акцент на транснаціональну співпрацю, обіг робіт та інновацій у секторах ККІ;
- Спрощення механізму фінансування від програми «Креативна Європа» завдяки вищим ставкам співфінансування;
- Спеціально розроблена схема мобільності для митців та професіоналів у сфері ККІ;
- Спеціальні конкурси націлені на підтримку потреб наступних секторів: музика, література, література, архітектура, культурна спадщина, дизайн, мода та культурний туризм [37].

На момент написання наукової роботи програма «Креативна Європа» в секторі «Культура» пропонує дві грантові програми: це Perform Europe 2023 – 2026 та Culture Moves Europe: індивідуальна мобільність митців. На жаль жодна з цих програм наразі не закриває потреби МОХ, оскільки вони налаштовані на гранти для подорожей митцям аби реалізувати власний творчий міжнародний проєкт та на підтримку інноваційних підходів і концепцій, які б сприяли проведенню гастрольних турів та розповсюдженню сценічного мистецтва.

Ще одним потужним джерелом міжнародних грантів є Український культурний фонд. Український культурний фонд (УКФ) — це державна установа, заснована у 2017 році, яка спрямована на підтримку розвитку культури та креативних індустрій в Україні. Його діяльність регулюється законами України та спрямована на створення сприятливих умов для розвитку культурних ініціатив, збереження національної культурної спадщини та популяризацію української культури за кордоном. Упродовж семи років своєї діяльності Фонд профінансував 2717 проєктів. Сума інвестованих коштів у них становить понад 1,6 млрд грн, а кількість охопленої Фондом аудиторії – 53 млн

осіб.

Візія УКФ 2024-2027: культура та креативність для перемоги та відновлення, ціннісного об'єднання українців та цілісного розвитку спільнот.

Місія УКФ 2024-2027: сприяти відновленню сучасної екосистеми культури та креативності в Україні, яка підсилює творців сенсів, уможливорює кроссекторальні партнерства на основі спільних цінностей. [52].

Основні напрямки діяльності:

- Візуальне, аудіальне та перформативне мистецтво.
- Література, видавнича справа та бібліотеки.
- Культурна спадщина.
- Креативні індустрії.
- Культурна дипломатія та міжнародні проекти.

Хто може отримати підтримку:

- Громадські організації.
- Фізичні особи-підприємці.
- Комунальні та державні заклади культури.
- Інші юридичні особи, які діють у сфері культури.

Український культурний фонд є важливим інструментом підтримки культурного життя в Україні, особливо в умовах сучасних викликів. Він сприяє не лише збереженню національної ідентичності, але й розвитку творчого потенціалу суспільства.

На момент написання наукової роботи УКФ пропонує лише одну грантову програму - Стипендії. Програма «Стипендії» створена для стимулювання професійного становлення молодих митців, мобільності та мережування, включаючи обмін досвідом, знаннями та навичками за рахунок фінансування індивідуальної мистецької діяльності (навчання, стажування, участі у резиденціях, виставкових проєктах, конференціях, форумах, проведення досліджень тощо) за кордоном та в межах України. Основним пріоритетом цієї компанії є підтримка індивідуальної культурно-мистецької діяльності митців та

діячів культури через створення актуального культурно-мистецького продукту, а також підтримка митців, в тому числі осіб з інвалідністю, ВПО та ветеранів, які постраждали внаслідок воєнних дій російської федерації, та надати їм можливості для здійснення культурно-мистецької діяльності. Попри все дана програма теж не підходить для того аби закрити потреби у створенні МОХ.

Наступною розглянемо теж програму Креативною Європи, під назвою «Міжсекторальна співпраця». Ця програма сприяє співпраці між різними культурними та креативними секторами, а також охоплює напрямок новинних ЗМІ. Конкурси підпрограми «Міжсекторальна співпраця» будуть підтримувати наступне:

- Транснаціональна стратегічна співпраця: поширення знань про програму та підтримка розповсюдження результатів.
- Креативні інноваційні лабораторії: поширення інноваційних підходів до створення контенту, доступу, дистрибуції та промоції серед секторів ККІ.
- Новинні ЗМІ: підтримка медіаграмотності, якісної журналістики, свободи ЗМІ та плюралізму [39]. Попри всі плюси, але дана програма саме на початкових етапах нам не підходить. Проте вона може знадобитися в подальшому на етапі уже створеного та функціонуючого хабу.

Розглянемо грантову програму, яку пропонує Посольський фонд США по збереженні культурної спадщини. Це одна з провідних програм уряду США зі сприяння збереженню та захисту культурної спадщини в усьому світі. Головною метою програми є захист історичних будівель, археологічних пам'яток, музейних колекцій і традиційних проявів культури, такі як мови та ремесла корінних народів, у всьому світі. Проекти, відібрані для фінансування через грантову програму AFSP, сприятимуть досягненню дипломатичних цілей США та продемонструють глибину поваги США до культурної спадщини України. Пропозиції пропагуватимуть цілі зовнішньої політики США та

демонструватимуть лідерство США у сфері збереження та захисту культурної спадщини в усьому світі. Подати заявку можуть лише такі типи організацій:

- Українські вищі навчальні заклади
- Українські неурядові організації (НУО)
- Українські державні організації (де це дозволено)
- Міжнародні громадські організації та урядові установи
- Вищі навчальні заклади США
- Некомерційні організації США [48].

Як ми можемо помітити ця грантова заявка повністю відповідає нашим потребам у реставрації будівлі для МОХу, оскільки так як ми вище розглядали будівля є пам'яткою культурної спадщини міста Рівне в занедбаному стані. Ця грантова програма спрямована на підтримку збереження археологічних об'єктів, історичних будівель, пам'яток, музейних експонатів, а також традиційних форм культурного самовираження, таких як мови та ремесла корінних народів. Це робить її ідеальною для нашого проєкту реставрації будівлі. Наш об'єкт є частиною культурної спадщини міста Рівне, а його реставрація дозволить не тільки зберегти історичну цінність, але й створити сучасний культурний простір для громади.

Ця програма відповідає нашим першочерговим потребам адже наш проєкт безпосередньо на першому етапі спрямований на реставрацію занедбаного об'єкта, який має історичну та архітектурну цінність. Окрім того вже на наступному етапі - формуванні МОХу, як культурного хабу, завдяки відновленню будівлі, вона стане важливим культурним центром, що сприятиме зростанню інтересу до історії Рівного та його архітектурних пам'яток.

Очікувані результати в разі участі у відповідній програмі:

- Фізичне збереження будівлі: Усунення аварійного стану, реставрація фасадів, інтер'єрів та архітектурних елементів.

- Нові можливості для громади: Простір стане платформою для культурних подій, освітніх ініціатив, виставок і зустрічей.
- Збільшення туристичної привабливості міста: Відновлений об'єкт стане точкою інтересу для туристів, дослідників та любителів архітектури.
- Підтримка культурної ідентичності: Відновлення об'єкта як частини міської історії допоможе зберегти місцеву ідентичність і традиції.

У нашому випадку ми прагнемо інтегрувати реставрацію з культурною функцією, створивши унікальне поєднання історії та сучасності. Ми впевнені, що цей проєкт стане прикладом успішної реставрації для інших регіонів України.

Розглянемо наступні деталі відповідної грантової заявки. Згідно із інформацією на офіційному сайті U.S. Embassy in Ukraine вказано, що проєктна діяльність може містити наступні 8 пунктів:

- Анастилоз: повторне збирання об'єкта з використанням його оригінальних частин.
- Збереження: консервація або інше усунення пошкодження чи погіршення стану об'єкта чи місця.
- Консолідація: повторне з'єднання елементів об'єкта чи пам'ятки.
- Документація: запис стану та важливих особливостей об'єкта, місця чи традиції в аналоговому або цифровому форматі.
- Інвентаризація: перелік об'єктів, місць або традицій за місцем розташування, особливостями, віком або іншими об'єднувачими характеристиками.
- Превентивне збереження: усунення умов, які загрожують або завдають шкоди об'єкту, пам'ятці, колекції чи традиції.
- Реставрація: заміна відсутніх елементів для відтворення первісного вигляду об'єкта або місця, зазвичай підходить для образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва та історичних будівель.

- Стабілізація: Зменшення шкідливого впливу на об'єкт або підвищення стійкості об'єкта чи місця [48].

Згідно із нашими потребами саме пункт "реставрація" ідеально підходить для відновлення приміщення під МОХ.

Сума грантів становить від \$25 000 до \$500 000 на проєкт. Пріоритетно фонд фінансуватиме заявки які підтримують зобов'язання США за договором або двосторонньою угодою, політику, стратегію та цілі США, як зазначено в Стратегії національної безпеки, Інтегрованій стратегії країни, цілі країни-партнера або громади, які виходять за межі збереження культурної спадщини. Також вони повинні підтримувати зниження ризиків і стійкості культурної спадщини в схильних до стихійних лих або політично нестабільних та економічно неблагополучних регіонах, відновлення культурної спадщини після катастроф та є доповненням до інших програм ЕСА (Бюро з питань освіти і культури) або публічної дипломатії. Якщо програмна заявка підтримує одну або декілька з цих позицій, то фонд буде більш схильний у фінансовій підтримці саме цього показника.

У нашому випадку під час написання грантової заявки потрібно врахувати чинник, який наполягає підтримувати зниження ризиків та у стійкості об'єкта спадщини до стихійних лих, економічних та політичних зрушень. Цей чинник є важливим для успішної реалізації проєкту, адже він враховує не лише реставрацію будівлі, а й її довгострокову стійкість до різних викликів. У грантовій заявці рекомендовано акцентувати увагу на таких аспектах:

1. Стійкість до стихійних лих:

- Проводити гідроізоляційні роботи, а також роботи з укріплення фундаменту, встановлення системи водовідведення, тощо.
- Впровадження сучасних пожежних сигналізацій та систем пожежогасіння.
- Регулярні інспекції для передчасного виявлення можливих пошкоджень.

2. Економічна стійкість:

- Після реставрації у приміщенні очікується створення мультикультурного простору, який зможе генерувати дохід через проведення заходів, оренду приміщень, продаж місцевої продукції, тощо.
- Залучення спонсорів та партнерів, які можуть забезпечити фінансову підтримку на різних етапах реалізації проєкту.

3. Політична стійкість:

- Рекомендовано створити автономну модель управління будівлею через громадську організацію, яка зможе працювати незалежно від змін політичного курсу.
- Активна участь місцевої громади до процесу відновлення та функціонування будівлі.

Усі ці заходи спрямовані на те, щоб не лише відновити будівлю та майбутній мультикультурний хаб, а й забезпечити її довговічність і функціональність у нових умовах. Підхід до зниження ризиків і підвищення стійкості відповідає сучасним міжнародним стандартам у сфері збереження культурної спадщини.

Для того аби взяти участь у грантовій програмі потрібно заповнити грантову заявку та надіслати її у термін не пізніше 15 січня 2025 року. Ось наступні умови, на які вказує увагу програма при заповненні заявки:

Кожна пропозиція повинна складатися не більше як із двох сторінок і містити:

- Основну інформацію щодо проєкту: ім'я виконавця, робоча назва проєкту, очікувана тривалість проєкту (від 12 до 60 місяців), локація проєкту та оцінка його вартості (сума, запитувана від AFSP, у доларах США).

- Короткий опис проєкту: короткий опис (максимум 3000 символів), в якому буде викладено проєктні дії, очікування (проміжні результати) та передбачувані результати (підсумки).
- Візуальну або аудіовізуальну документацію: п'ять (5) високоякісних цифрових зображень (у форматах JPEG чи PNG) або аудіовізуальних файлів, які передають характер і стан місця, колекції чи традиції та свідчать про терміновість або необхідність здійснення проєкту (наприклад, обвал стін, пошкодження від води).

Отже, перш за все при створенні MOX потрібно зайнятися реставрацією майбутньої будівлі в якій планується розташувати хаб - Парковий флігель (м. Рівне, вул. 16 липня, 59). Оскільки вся будівля наразі перебуває в аварійному стані, то для того аби як належне її відреставрувати потрібно додаткові фінансові вкладення, а значить взяти участь у відповідній грантовій програмі, яка підтримувати важливі для нас цінності. При проведенню пошуку заявок вдалося знайти грантову програму Посольського Фонду США зі збереження культурної спадщини. Ця програма пропонує від \$25 000 до \$500 000 на проєкт. Під час ретельного аналізу мети, візії та завдань програми з'ясувалося, що реставрація Мультикультурного хабу за цією грантовою заявкою цілком можлива, оскільки будівля та задумка повністю підходять усім умовам виконання від донорів, то відкриває значні можливості для реалізації нашого проєкту. Парковий флігель, як об'єкт культурної спадщини, та його переосмислення у вигляді Мультикультурного хабу (MOX) є саме тим прикладом, який відповідає завданням програми Посольського Фонду США зі збереження культурної спадщини. Адже Парковий флігель є важливою історичною пам'яткою міста Рівне, і його реставрація дозволить зберегти архітектурну та історичну цінність для майбутніх поколінь. Реставрація Паркового флігеля та його трансформація у хаб гарантують не лише збереження об'єкта спадщини, а й його актуальність у сучасному культурному контексті. А

отримання гранту від \$25 000 до \$500 000 значно полегшить процес реставрації, зменшивши навантаження на інші джерела фінансування.

ВИСНОВКИ

У ході дослідження присвяченому особливостям створення мультикультурного об'єданого хабу у Рівному як платформи для міжкультурного діалогу та розвитку креативних індустрій було розгорнуто низку термінологій для визначення саме такого поняття як «мультикультурний хаб» оскільки на сьогодні саме поняття «мультикультурність» в багатьох викликає незрозуміння та суперечки. В межах проведеного дослідження вдалося з'ясувати, що мультикультурний хаб - це простір або організація, створена для підтримки взаємодії між різними культурами, етнічними групами та спільнотами. Основною метою таких хабів є сприяння міжкультурному обміну, інтеграції, порозумінню та співпраці між людьми різних культурних традицій.

Під час дослідження було вивчено історично-культурний спектр міста Рівного, зокрема в міжвоєнний період. Під час аналізу вдалося з'ясувати, що місто Рівне має багату історію та історично-культурну складову, яка охоплює всі її роки становлення. У міжвоєнні роки місто належало до Польщі, що суттєво вплинуло на культурне життя. У цей час у Рівному з'являються численні архітектурні пам'ятки, громадські простори та культурні установи, які зберігають свою цінність і до сьогодні. Одним із таких культурних просторів стало товариство «Просвіта». Товариство на той час охоплювало всі сфери культурного, просвітницького життя, шкільну й позашкільну освіту. В діяльності товариства функціонувала величезна протівянська бібліотека, яка нарахувала 9772 книжки. Тут переважали твори українських письменників, істориків, зокрема Т. Шевченка, Лесі Українки, Панаса Мирного, М. Коцюбинського, М. Костомарова, М. Шашкевича, Д. Дорошенка, І. Крип'якевича, І. Огієнка та ін. Окрім того товариство стало унікальним тим, що в межах його діяльності проводилося чимало театральних гуртків, організовувалися вистави. Ці драматичні гуртки були єдиним джерелом фінансування: саме за кошти, отримані від вистав, забезпечували діяльність бібліотек, читалень, організовували концерти та створювали хорові гуртки.

Більшість вистав велися українською мовою що було рідкістю на той час. Проте польська влада все ж вимагала, аби кожна вистава частково містила польські мотиви (пісні). Важливо згадати, що на той час Рівне стало центром великої міжнародної туристичної події під назвою «Волинські торги». Під час ярмаркування влаштовувалися концерти, вистави, вечори відпочинку, веселі забави. Саме тут підприємці з різних країн мали змогу познайомитися один з одним, обмінятися досвідом, контактами для подальшої співпраці.

Культурне різноманіття міста Рівного має значний потенціал для розвитку мультикультурної співпраці, що може сприяти економічному та соціальному розвитку міста. Наше місто має велику кількість митців, громадських організацій, творчих об'єднань і активних спільнот, що є значним ресурсом для розвитку мультикультурного середовища та соціальної співпраці. Художники, музиканти, актори, письменники можуть об'єднатися для реалізації спільних проєктів, що сприятимуть збереженню культурної спадщини та популяризації національних традицій. Проте на сьогодні всі ці митці не мають одного єдиного місця де вони могли б реалізовувати, як власні особисті проєкти (і представляти їх спільноті) так і унікальні спільні тандеми. Завдяки їхній кооперації місто отримало б потужний мультикультурний продукт, який зміг би покращити не лише культурну складову міста, але й економічну, адже внаслідок цього значно би виріс туристичний попит. Місцеві митці можуть співпрацювати, організовуючи мультикультурні фестивалі, виставки народного мистецтва, ярмарки ремесел. Для того аби була змога реалізовувати подібні культурні ініціативи потрібна фізична платформа, яка підійде для такої реалізації. Нею і може стати майбутній мультикультурний хаб - місце де проводитимуться різноманітні івенти, яку художні, так і музичні, танцювальні, театральні, тощо.

Сьогодні у місті є деякі центри та інституції, які потенційно могли б виконувати подібні функції, як майбутній МОХ. До них можна віднести Майстерню міста Рівне, Простір інтеграції, Гончаренко Центр, Вуличну майстерню міста Рівне. Всі ці площини активно взаємодіють із громадськими організаціями та різноманітними суспільними проєктами міста, які роблять ці

простори відкритими для кожного. Щоправда здебільшого вони орієнтовані на проведення різноманітних видів зустрічей та семінарів та недостатньо інтегровані для проведення культурних, а насамперед мультикультурних послуг. Тож ми усвідомлюємо потребу міста саме в новому культурному, навіть мультикультурному просторі, який зможе об'єднати різні спільноти, надати платформу для творчого самовираження, сприяти збереженню та популяризації культурної спадщини, а також створити умови для міжкультурного діалогу та взаємодії.

Під час проведення дослідження було вивчено вітчизняний та міжнародний досвід створення подібних мультикультурних просторів. Під час дослідження було вивчено такі хаби, як Jam Factory Art Center у Львові, Kulturhotellet - мистецький простір у Гельсінборзі, Interkulturelles Zentrum у Відні. Зокрема вдалося дослідити їхній досвід, специфіку роботи, послуги, які вони надають, економічну складову, тощо. Таким чином вдалося виокремити вектор руху та з'ясувати наскільки він схожий чи відрізняється від напрацювань стейкхолдерів культури Рівного стосовно їхній бачень майбутнього хабу.

Отож ще однією вагомою частиною роботи стало саме вивчення напрацювань діячів культури Рівного, які планують стати майбутньою командою МОХ та бути максимально долученими у реалізації хабу. У 2023 році команда Агенції сталого розвитку міста, Управління культури та туризму ВК РМР, Агенції економічного розвитку РРВ в межах реалізації одного зі стратегічних напрямків проєкту «Стратегія розвитку культури Рівного» розпочала активну роботу над створення Мультикультурного об'єднаного хабу. Було проведено 8 стратегічних сесій, 14 онлайн-зустрічей, опитано близько 50-ти дієвців культури. І все це для того аби з'ясувати ціль та мету майбутнього хабу, а також завдання, об'єкт та предмет діяльності, тощо. Таким чином вдалося побачити діяльність МОХу на 10 років вперед. Група стейкхолдерів під час своїх напрацювань розробила довгострокову еволюцію МОХу. Згідно із проведеним дослідженням МОХ стає центром культурного менеджменту міста вже через 5 років з дня створення. Тут відбуваються регулярні події для

потенційних меценатів, а також проводяться події для відвідувачів. Значно збільшується кількість культурних менеджерів у місті, облаштовується простір, виграються гранти, а Рівне стає культурною локацією на карті України. А через 10 років МОХ - це вже повноцінний культурний простір міста, який приносить стабільний дохід, тут організовуються події не лише регіонального, але й національного рівня, дієвці створюються дочірні інституції у місті, а сам МОХ стає якірним приміщенням. Окрім того вдалося виокремити моделі діяльності МОХу, фінансову модель залучення та реалізацію коштів, як доходів так і витрат, та поступові етапи реалізації МОХу з нуля.

Під час проведення стратегічних сесій з розробки концепції майбутнього мультикультурного хабу у Рівному Майстерня організації простору «MOST» створила просторове планування майбутнього хабу узагальнивши і втіливши в реальність всі обговорені побажання. Згідно із пропозиціями стейкхолдерів культури було визначено, що приміщення повинно відповідати наступним цінностям: відкритість, адаптивність, інклюзивність, стриманість функцій, архітектурна цінність. Згідно із розробленою схемою основний простір складатиметься із головного входу, залу (вільний простір для трансформації). Все для того аби в цьому залі проводити лекції, займатися коворкінгом, проводити майстер-класи, виставки, експозиції. А також використовувати цю зону, як невеличкий домашній кінозал, простору для гастрології та навіть проведення акустичних концертів. Наступні зони на які поділено приміщення це: допоміжний простір, офісний простір, внутрішній двір. Команда MOST також розробила власні візуальні бачення облаштування МОХу, які можна переглянути в *Додатках Г-Є*

Останнім етапом дослідження став пошук можливих грантових програм та проєктів у яких можна взяти участь для того аби розпочати створення хабу. Оскільки це потребує значних капіталовкладень, адже будівля знаходиться в аварійному стані і потребує, як реконструкції так і реставрації перш за все необхідно розпочати пошук релевантного донора. Розглянувши програми, які на цей момент пропонують такі грантові джерела, як Український культурний

фонд та Креативна Європа вдалося виокремити програмі, які можуть знадобитися в наступних етапах вже реалізації хабу. Але власне на першопочатковому етапі реконструкції можна подати заявку на грант Посольського фонду США по збереженні культурної спадщини. Це одна з провідних програм уряду США зі сприяння збереженню та захисту культурної спадщини в усьому світі. Головною метою програми є захист історичних будівель, археологічних пам'яток, музейних колекцій і традиційних проявів культури, такі як мови та ремесла корінних народів, у всьому світі. Проєкти, відібрані для фінансування через грантову програму AFSP, сприятимуть досягненню дипломатичних цілей США та продемонструють глибину поваги США до культурної спадщини України. Пропозиції пропагуватимуть цілі зовнішньої політики США та демонструватимуть лідерство США у сфері збереження та захисту культурної спадщини в усьому світі. Ця грантова програма спрямована на підтримку збереження археологічних об'єктів, історичних будівель, пам'яток, музейних експонатів, а також традиційних форм культурного самовираження, таких як мови та ремесла корінних народів. Це робить її ідеальною для нашого проєкту реставрації будівлі. Наш об'єкт є частиною культурної спадщини міста Рівне, а його реставрація дозволить не тільки зберегти історичну цінність, але й створити сучасний культурний простір для громади. Сума грантів становить від \$25 000 до \$500 000 на проєкт. Під час ретельного аналізу мети, візії та завдань програми з'ясувалося, що реставрація Мультикультурного хабу за цією грантовою заявкою цілком можлива, оскільки будівля та задумка повністю підходять усім умовам виконання від донорів, то відкриває значні можливості для реалізації нашого проєкту. Парковий флігель, як об'єкт культурної спадщини, та його переосмислення у вигляді Мультикультурного хабу (MOX) є саме тим прикладом, який відповідає завданням програми Посольського Фонду США зі збереження культурної спадщини.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Education Eyclopedia / Adademy of Pedagogical Sciences of Ukraine. V. G. Kremin' (Ed.). – K.: Yurinkom Inter, 2008. – 1040 pp.
2. Fodly E.G. The Color Bind: Talking (and Not Talking) About Race at Work / Erica Gabrielle Fodly, Tamara R. Buckeley // New York: Russel Sage Foundation, 2014 – 200 p.
3. Безклубенко С. Д. Теорія культури. / С. Д. Безклубенко – Чернігів, 2001
4. Безклубенко С. Д. Всезагальна теорія та історія мистецтва. / С. Д. Безклубенко – Херсон, 2006
5. Безклубенко С.Д. Про поняття культура та культуру визначення понять
6. Безклубенко С.Д. Про поняття культура та культуру визначення понять
7. Бухало Г. Керівник рівненської «Просвіти» / Г. Бухало // Дзвін. – 1992. – 4 січня
8. Бухало Г. «Просвіта» сіяла світло. Сторінки історії рівненської «Просвіти». 1917–1928, 1942–1944 pp. / Г. Бухало. – Рівне : Держ. ред.-вид. п-во, 1994.
9. Візитів Ю. М. Пластовий рух на Волині в міжвоєнний період : монографія / Ю. М. Візитів. – Рівне : Волин. обереги, 2008. – 180 с
10. Візитів Ю. М. Пластовий рух на Волині в міжвоєнний період : монографія / Ю. М. Візитів. – Рівне : Волин. обереги, 2008. – 180 с
11. Гриценчук О. О. Цифрові освітні хаби для підтримки громадянської освіти як складова інформаційно-цифрового навчального середовища: досвід Нідерландів, Бельгії та України. Інформаційні технології та засоби навчання. 2020. Т. 79. №. 1. С. 341–360.
12. Гуменна О. В., Чала Н. Д. Створення креативних хабів при університетах: світовий досвід та чинники успіху. Наукові записки НаУКМА. 2019. Т. 4. №.1.
13. Держархів Рівненської обл., ф. 33, оп. 4, спр. 34.
14. Держархів Рівненської обл., ф. 30, оп. 18, спр. 1017

15. Держархів Рівненської обл., ф. 30, оп. 18, спр. 1279
16. Жилінський І.Ф. Історія театрального мистецтва Рівненщини / І.Ф. Жилінський. – Рівне: Олег Зень, 2009. – 660 с.
17. Поліщук Я.О. Мандрівка крізь віки. Нариси історії міста / Я.О. Поліщук. – Рівне, 1998. – 196 с
18. Савчук Б. Волинська «Просвіта» / Б. П. Савчук. – Рівне : Ліста, 1996. – 149 с.
19. Gründungsgeschichte [Електронний ресурс] = URL: <https://www.iz-heidelberg.de/gruendungsgeschichte>
20. IZ – Verein zur Förderung von Vielfalt, Dialog und Bildung [Електронний ресурс] - URL: <https://iz.or.at/>
21. IZ Jahresbericht [Електронний ресурс] - URL: https://iz.or.at/wp-content/uploads/2022/05/Jahresbericht-2021_Web_FIN.pdf
22. Jam Factory Art Center [Електронний ресурс] = Lviv.Travel. - URL: https://lviv.travel/ua/places/attractions/jam-factory-art-center-lviv?srsltid=AfmBOoqQ5kSHEIHh_NXRkW-i-5wRD0_OX-JqnRNNRtbCqhIO6rbab30I
23. Jam Factory: Оренда та співпраця Інна Харчук [Електронний ресурс] - URL: <https://jamfactory.ua/space/rent-and-cooperation/#/title-6>
24. Key concepts in communication and cultural studies [Електронний ресурс]. URL: <https://ymerleksi.wikispaces.com/file/view/Key+Concepts+in+Communication+and+Cultural+Studies.pdf>
25. Kulturhotellet [Електронний ресурс] = URL: <https://kulturhotellet.com/om-kontakt/>
26. Kulturhotellet [Електронний ресурс] - URL: <https://kulturkortet.se/har-galler-kortet/>
27. Lviv Travel [Електронний ресурс] = URL: https://lviv.travel/ua/places/attractions/jam-factory-art-center-lviv?srsltid=AfmBOoqQ5kSHEIHh_NXRkW-i-5wRD0_OX-JqnRNNRtbCqhIO6rbab30I
28. Nova Iskra [Електронний ресурс] = URL: <https://novaiskra.com/en/about/>

29. Nova Iskra [Електронний ресурс] = URL: <https://novaiskra.com/en/about/>
30. Амельченко Ю. С. Новий простір бібліотеки: популярність, репутація, бренд. З досвіду роботи. Одеса. 2017. 11 с. URL: <https://biblioteka.od.ua/wpcontent/uploads/2018/01/Novyj-prostir-bibliotekypo-pulyarnist-reputatsiya-brend.pdf>
31. Бояринова О. Що таке сучасна бібліотека. URL: <https://day.kyiv.ua/uk/blog/suspilstvo/shcho-take-suchasna-biblioteka>
32. Вулична майстерня міста Рівне [Електронний ресурс] = Агенція сталого розвитку міста. - URL: <https://citydev.com.ua/uk/projects/vulychna-maisternia-mista-rivne>
33. Громадська організація "Town Image Studio" [Електронний ресурс] = Культурно-туристичний портал.
34. Гуменна О. Креативні хаби як ядро креативної економіки. URL: <http://ukraine2030.org/uk/blog/view/210-KREATIVNI-HABI-JAK-JADROKREATIVNOYI-EKONOMIKI>
35. Іван Сівак [Електронний ресурс] = Культурно-туристичний портал. - URL: <https://culture-rivne.com.ua/artists/ivan-sivak/>
36. Інна Харчук [Електронний ресурс] = Культурно-туристичний портал. - URL: <https://culture-rivne.com.ua/artists/inna-harchuk/>
37. Культура [Електронний ресурс] = Креативна Європа України: URL: <https://creativeeurope.in.ua/programs/categories/1>
38. Максим Кідрук [Електронний ресурс] = Культурно-туристичний портал. - URL: <https://culture-rivne.com.ua/artists/maksym-kidruk/>
39. Міжсекторальна співпраця [Електронний ресурс] = Креативна Європа України: URL: <https://creativeeurope.in.ua/programs/categories/4>
40. Молодіжна платформа Leap [Електронний ресурс] = Культурно-туристичний портал. - URL: <https://culture-rivne.com.ua/artists/molodizhna-platforma-leap/>
41. Музично-драматична діяльність Луцької повітової «Просвіти» / [Електронний ресурс] = URL: <http://5ka.at.ua/load/kultura>

42. Мульти [Електронний ресурс] = Публічний електронний словник української мови: URL:
<http://ukrlit.org/slovnyk/%D0%BC%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82%D0%B8>
43. Мультикультуралізм як соціокультурний феномен [Електронний ресурс] = Науковий блог Національний університет "Острозька академія" URL: <https://naub.ua.edu.ua/multykulturalizm-yak-sotsiokulturnyj-fenomen/>
44. Олександра Корчевська [Електронний ресурс] = Культурно-туристичний портал. - URL: <https://culture-rivne.com.ua/artists/oleksandra-korchevska-czehosh/>
45. Олександра Промська [Електронний ресурс] = Культурно-туристичний портал. - URL: <https://culture-rivne.com.ua/artists/oleksandra-promska/>
46. Олена Медведєва [Електронний ресурс] = Культурно-туристичний портал. - URL: <https://culture-rivne.com.ua/artists/olena-medvedyeva-gromadska-organizaciya-czentr-kreatyvu/>
47. Олена Павлова [Електронний ресурс] = Культурно-туристичний портал. - URL: <https://culture-rivne.com.ua/artists/olena-pavlova-kit-inzhyr/>
48. Посольський Фонд США зі збереження культурної спадщини [Електронний ресурс] = U.S. Embassy in Ukraine: URL: <https://ua.usembassy.gov/uk/education-culture-uk/grants-opportunities/u-s-ambassadors-fund-uk/>
49. Посольський Фонд США зі збереження культурної спадщини [Електронний ресурс] = U.S. Embassy in Ukraine: URL: <https://ua.usembassy.gov/uk/education-culture-uk/grants-opportunities/u-s-ambassadors-fund-uk/>
50. Простір Інтеграції [Електронний ресурс] = Агенція сталого розвитку міста. - URL: <https://citydev.com.ua/uk/blog/prostir-integraci-vidkrito-u-rivnomu>

51. Стратегія розвитку культури Рівного [Електронний ресурс] =
Культурно-туристичний портал Рівного: URL:
<https://drive.google.com/file/d/1kUH7Zf-2JCDzjSNLf6RvXHjwQwHe-y58/view>
52. Український культурний фонд [Електронний ресурс] = URL:
<https://ucf.in.ua/p/about>
53. Український центр культурних досліджень. Глосарій креативних
індустрій. URL: <https://uccs.org.ua/hlosarij-kreatyvnykh-industrij>
54. Фольклорний гурт "Веснянка" [Електронний ресурс] =
Культурно-туристичний портал. - URL:
<https://culture-rivne.com.ua/artists/folklornyj-gurt-vesnyanka/>
55. Centre for Multicultural Youth [Електронний ресурс] = URL:
<https://www.cmy.net.au/>
56. RichMix [Електронний ресурс] = URL: <https://richmix.org.uk/who-we-are/>

EU4Culture

Стратегічна ціль №1. Мультикультурний об'єднуючий хаб (МОХ)

Ціль 2027: початок реконструкції об'єкту для МОХ

Стратегічні завдання:

- Ітеративна розробка концепції МОХ
- Розробка ключової документації МОХ
- Залучення фінансування
- Інституційна інкубація МОХ
- Пілотування активностей МОХ

Індикатори досягнення:

- Стадія проекту щодо фізичної локації МОХ
- Кількість підготовлених та поданих заявок на фінансування МОХ
- Кількість активностей МОХ та їх учасників
- Кількість організацій та митців, задіяних до екосистеми МОХ
- Колаборації, які виникли за результатами роботи МОХ

Можливі ініціативи та проєкти:

Розбудова МОХ відповідно до стадій
Тренінгові програми та семінари для культурних менеджерів
Мистецькі колабораційні проєкти, у т.ч. виставкові проєкти, екокультурні
Арт-резиденції, візити, стажування

PROJEKT REALIZUJE:

Агенція
розвитку
Рівного

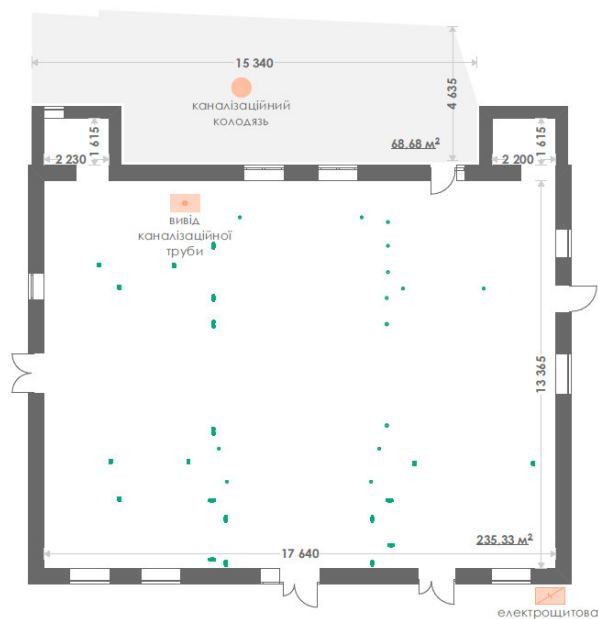
EU4CULTURE IMPLEMENTING PARTNERS:

Додаток Б

7

ПЛАН. ІСНУЮЧИЙ СТАН

ХАРАКТЕРИСТИКА:

БУДІВЛЯ

- габарити 17,68м x 13,36м
- висота 7,80м (гребінь даху)
3,90м (примикання схилу даху до стіни)
- площа загальна 243,00 м.кв.
з них:
основний зал 235,50 м.кв
техприміщення 3,60 м.кв
техприміщення 3,55 м.кв
- місткість 110 осіб
з розрахунку
2 м.кв. /1 особу для лекційної зали
6 м.кв/1 особу для офісного приміщення
- опалення:
попередньо - індивідуальний котел на альтернативному паливі,
втрачений.
- сантехніка:
навісні системи водопроводу та каналізації.
- електрика:
попередньо - підвід електрики,
навісна електрощитова, потребує дослідження, модернізації та
перенесення.

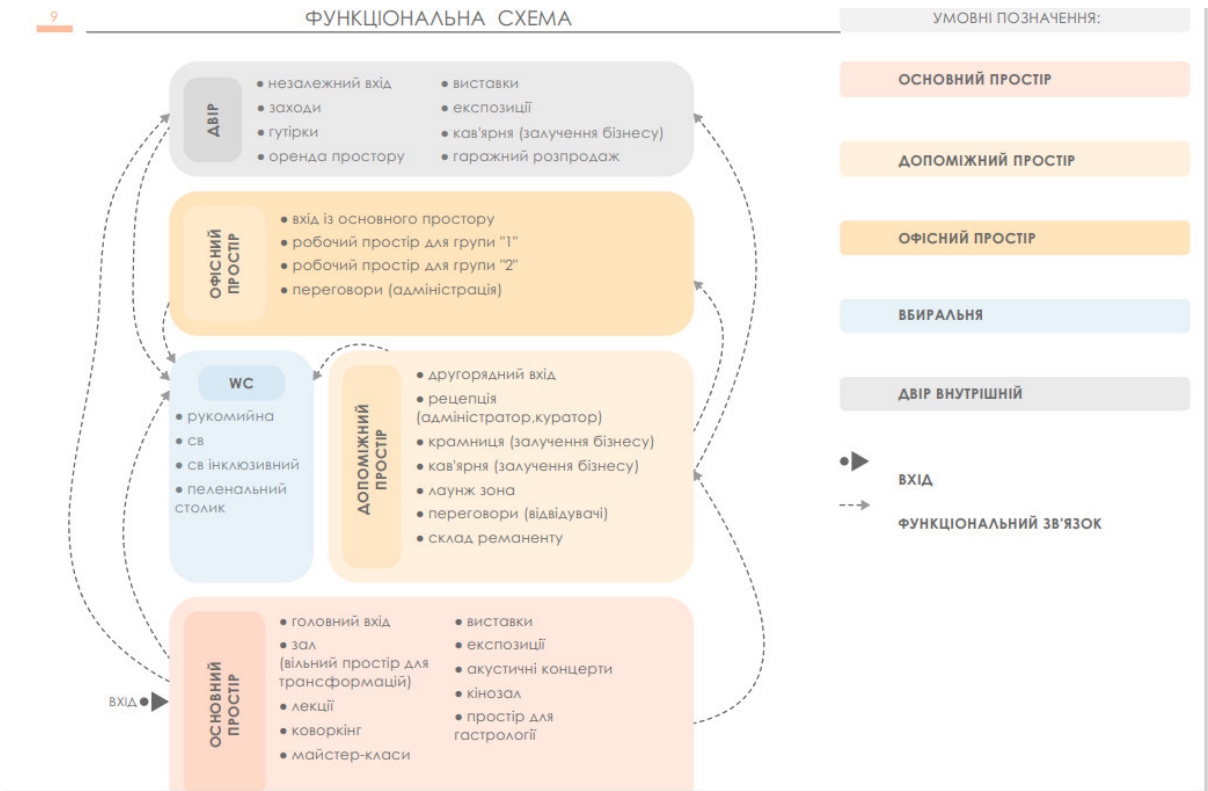
ДВІР

ДВІР:

- габарити 15,34м x 4,65м
- площа загальна 68,80 м.кв.

MNST

Додаток В

Додаток Г

Додаток Д

Додаток Е

Додаток Є

